

บทที่ 3

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับการพหุนัยขั้นตอน

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครแต่ละคนจะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่การรณรงค์หาเสียงก็อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้สมัครกับญาติมิตร เพราะถ้าหากผู้สมัครคนใดมีญาติหรือสามารถผูกญาติกับบุคคลต่างๆ ได้มาก ทำให้โอกาสในการชนะเลือกตั้งย่อมมีมาก โดยอาจจะไม่ต้องใช้เงินให้สิ้นเปลืองเหมือนผู้สมัครคนอื่น ในสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย การลงคะแนนเสียงให้ญาติถือว่าการช่วยญาติ ทำให้ญาติเป็นใหญ่เป็นโต จะได้พึ่งพาอาศัย ในภายหลังเป็นการอุปถัมภ์ที่อิงระบบความสัมพันธ์เชิงเครือญาติซึ่งเป็นเป้าหมายของการหาเสียงที่เน้นกลุ่มญาติ บุคคลที่รู้จักคุ้นเคย คะแนนเสียงที่ผู้สมัครหวังจะได้เป็นใหญ่ คือคะแนนเสียงจากคนที่อยู่ในชนบทห่างไกลตัวเมือง มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาดำ โดยจัดตั้งระบบหัวคะแนนที่เป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติถึงแม้เป้าหมายการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครแต่ละคน คือ การทำให้ตนเองชนะได้รับคะแนนเสียงสูงสุด ก็หาได้มีความเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือรูปแบบต่างไปจากเดิมไม่ สิ่งที่พัฒนาก้าวไกลขึ้นกลับเป็นกลวิธีการทุจริตในการเลือกตั้งของผู้รับสมัคร

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในอดีต

การหาเสียงเป็นงานสำคัญยิ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรที่จะหาคะแนนนิยมจากประชาชน โดยเฉพาะจังหวัดที่มีอาณาเขตกว้างขวาง การที่จะให้ประชาชนทั่วทั้งจังหวัดรู้จักหน้าค่าตาหรือรู้จักความสำคัญของตน ตลอดจนตีแผ่ความคิดเห็นในทางการเมืองให้ประชาชนทราบและสนับสนุนลงคะแนนเสียงนั้นย่อมเป็นไปได้ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการหาเสียงซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจะนำไปใช้ เพื่อสร้างคะแนนนิยมให้แก่ตน ซึ่งบางคนก็ใช้คะแนนสงสารเป็นคะแนนนิยม เช่น ดร. โชติ คุ่มพันธ์ หรือผู้แทนคนยาก (เกียรติ, 2511 : หน้า 41) ส.ส. พระนคร ในการเลือกตั้งครั้งที่ 4 โดยใช้วิธีการปราศรัยหาเสียงตามข้างถนนและกล่าวถึงภูมิหลังของตนที่เคยเป็นอดีตนักโทษทางการเมือง เคยติดคุกและเนรเทศปล่อยเกาะ ประกอบกับเคยมีประวัติที่มีการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยตลอดเวลา บางคนก็ใช้เสน่ห์หลอมนโดยอาศัยกฎหมาย เช่น นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ส.ส. แม่ฮ่องสอนในการเลือกตั้งครั้งที่ 1 (เกียรติ, 2511 : หน้า 41) โดยยื่นคำร้องคัดค้านผู้สมัครคนอื่นที่ใช้รูปถ่ายไม่ได้ขนาดมาตรฐานที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ในช่วงโหม่งสุดท้ายก่อนปิดสมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ผู้สมัครคนอื่น ๆ แก้อใจไม่ทันและหมดสิทธิสมัครไปโดยปริยาย บางคนก็

ใช้มายาสาโตคล้ายคนเสียดสี เช่น นายฉ่ำ จำรัสเนตร์ ส.ส. จังหวัดนครศรีธรรมราช (จกกล, 2511: หน้า 97-104) เป็นต้น แต่สรุปได้ 7 วิธีดังนี้

1. การโฆษณา การโฆษณาให้ประชาชนรู้จักตัว หรือจ๊กหน้าค่าตาเป็นสิ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องกระทำอย่างจริงจัง ใครมีฝีมือ มีกลเม็ดเล่ห์เหลี่ยมประการใดก็ต้องนำออกมาใช้จดหมด ซึ่งการโฆษณามักกระทำทุกวิถีทาง นับตั้งแต่การใช้คำพูด การกระทำและการเขียนลงในกระดาษไม่ว่าจะเป็นเอกสารประเภทใด เช่น แผ่นป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หน้าหนังสือพิมพ์ ตลอดจนแสดงตัวให้ปรากฏทาง วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น การโฆษณาของผู้สมัครนิยมใช้กันมากที่สุดก็คือ โปสเตอร์ ด้วยการพิมพ์ข้อความอย่างงดงามความดีและสรรพคุณ ตลอดจนคุณวุฒิที่ผู้สมัครมีอยู่และแจกจ่ายไปตามบุคคลต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะแจกได้ หรือติดในสถานที่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้อ่าน นอกจากนั้นในโปสเตอร์อาจจะมีการผู้สมัครพร้อมด้วยคำขวัญ (Slogan) คำพังเพยต่างๆ ประกอบด้วย เพื่อให้เห็นเด่นชัดขึ้น เช่น "เหล็กวิลาสหรือจะสู้ตะปูควง" "มหาแห่ง แกงกินได้ ชื่อเรียกง่าย เบอร์ 5" สำหรับการโฆษณาตามหน้าหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะออกมาในรูปของลักษณะการทำตัวให้เป็นข่าวปรากฏอยู่เสมอ ซึ่งในการนี้ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่สามารถเข้ากับหนังสือพิมพ์ได้เป็นอย่างดี มิฉะนั้นข่าวที่ออกมาอาจจะจะเป็นข่าวที่ก่อผลเสียหายในการเลือกตั้งก็ได้ ดังนั้น ผู้สมัครจึงต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีจำนวนจำหน่ายเพิ่มมากขึ้นและมีบทบาทมาก ส่วนการปรากฏตัวทางวิทยุ โทรทัศน์นั้น เริ่มเริ่มใช้เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2500 (เกียรติ, 2511 : หน้า 38) นี้เอง โดยผู้สมัครที่มพรรคเสรีมนังคศิลาเข้าขั้วโงงของสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อให้สัมภาษณ์จุดมุ่งหมายในการสมัครรับเลือกตั้งและในการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย จอมพลถนอม กิตติขจร ในฐานะหัวหน้าพรรคสหประชาไทย ได้มีการปราศรัยทางทีวี แสดงถึงผลงานของรัฐบาลในอดีตเป็นการช่วยลูกพรรคของตน (ไทยรัฐ, ฉบับ 4046: หน้า 2512) แต่การโฆษณาวีธีนี้ไม่ค่อยนิยมกันเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และถูกห้ามด้วย

2. การปรากฏตัวในที่สาธารณะ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้วิธีพบปะเยี่ยมเยียนราษฎรตามอาคารบ้านเรือนเพื่อเรียกคะแนนนิยม และให้สอดคล้องกับอหิชาสัยของคนไทยที่ว่า ถ้าคนอ่อนน้อมด้วย ดนลดตัวไปหามักจะรักใคร่เอ็นดู หรือเคารพนับถือตามควรแก่ฐานะ (นเรศ, 2512 : หน้า 243) หรือเป็นไปตามหลักจิตวิทยาที่ว่า "...บุคคลที่มีโอกาสสนทนาวิสาสะกับประชาชนคนหมู่มากอยู่ทุกวัน ย่อมมีอิทธิพลยิ่งกว่าป้ายโฆษณาชวนเชื่อหรือโปสเตอร์เลือกตั้งมาก.." (พระประมุขปีที่ปัญญา, 2507 : หน้า 64) ดังนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการปรากฏตัวตามสถานที่สาธารณะ ที่เป็นแหล่งชุมชนเพื่อกล่าวคำปราศรัยแก่ประชาชน บรรยายสรรพคุณงามความดีของตน และสัญญาแก่ประชาชนว่าเมื่อตนได้รับเลือกตั้งแล้วจะทำโน่นทำนี่ให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด เป็นการตอบแทนแต่มิได้มีการแถลงนโยบายทางการเมืองอย่างจริงจัง ไม่ว่าผู้สมัครจะสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่ก็ตาม มักไม่ค่อยอ้างนโยบายของพรรค

การเมือง หรือคุณความดีของพรรคมากนัก เพราะเป็นเรื่องยากที่จะหยุดให้ประชาชนเกิดความสนใจในเรื่องนโยบายของพรรค (ศักดิ์, 2514 : หน้า 259) ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมักไปลงคะแนนด้วยความศรัทธาในคุณสมบัติและความสามารถของผู้สมัครเป็นสำคัญ หรือมีฉันทน์ก็เห็นว่าผู้สมัครเคยเป็นผู้มีพระคุณต่อตนเองหรือครอบครัวของตนบ้างเป็นพรรคพวกเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องกันบ้าง และมีจำนวนไม่น้อยที่ไปลงคะแนนโดยได้รับสินน้ำใจเล็กๆ น้อยๆ เมื่อความสนใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมุ่งมาในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ การหาเสียงวิธีใช้คุณสมบัติส่วนบุคคลจึงไปด้วยกันได้ (ศักดิ์, 2514 : หน้า 259)

การกล่าวคำปราศรัย นอกจากจะมีการปราศรัยตั้งกล่าวแล้ว ส่วนใหญ่ยังนิยมจัดรายการบันเทิง เช่น ลิเก เพลงฉ่อย หมอลำ เป็นต้น เพื่อประกอบการปราศรัยและสมนาคุณผู้ที่ไปฟังเป็นการเรียกความสนใจและคะแนนนิยมอีกด้วย ซึ่งจากแบบสอบถามปรากฏว่าส่วนใหญ่ใช้ทั้งการปราศรัยและการเยี่ยมเยียนราษฎรเท่าๆ กัน ทั้งนี้ เพื่อผู้สมัครจะได้ทำตัวให้เป็นกันเองกับผู้ออกเสียงเป็นการสร้างคะแนนนิยมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

3. การให้เงินหรือแจกสิ่งของ การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งผู้สมัครแต่ละคนก็มีวิธีการแตกต่างกันออกไป ในอันที่จะก่อประโยชน์ให้แก่ตนมากที่สุด บางคนอาจจะให้เงินเพื่อซื้อเสียงในการเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งที่จริงเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย (พระราชบัญญัติเลือกตั้งมาตรา 76, 2511) แต่ก็ไม่เคยปรากฏว่ามีคดีฟ้องร้องกัน ทั้งนี้ เพราะผู้สมัครมักจะไม่ให้เงินอย่างประเจิดประเจ้อ และอีกประการหนึ่งก็เป็นการสมยอมกัน การแจกเงินสคนั้นส่วนใหญ่ต้องอาศัยผ่านหัวหน้าคะแนนอีกทีหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามการให้เงินเพื่อซื้อเสียงในการเลือกตั้งมักไม่ค่อยเปิดเผยและนิยมใช้กัน บางคนจึงหันไปแจกสิ่งของเพื่อเป็นอภินันทนาการแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น นายเต็ม ทับทิมทอง อดีต ส.ส. นนทบุรี เปิดบริการแหวกแนวเพื่อหาเสียงในจังหวัดนนทบุรี โดยให้ทุกคนที่ถือบัตรประจำตัวเข้ารับ "บริการพิเศษ" ที่เวกกันฟรีในทิมแลนด์ ซึ่งนายเต็ม ทับทิมทอง เป็นเจ้าของ ตลอดจนระยะเวลาสองเดือนก่อนกำหนดการเลือกตั้ง ผลปรากฏว่ามีประชาชนชาวนนทบุรีให้ความสนใจไปรับบริการกันทุกวัน วันละ 300-400 คน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับที่ 3991, 2511) อดีต ส.ส. สุจินต์ เขาวนวิศิษฏ์ แจกปลาทุ้ม และบางคนก็แจกสิ่งของเครื่องใช้ ตลอดจนการใช้เงินสดเพื่อการกุศลต่างๆ ยารักษาโรค เป็นต้น ซึ่งแล้วแต่เทคนิคของผู้สมัครแต่ละคนและสภาพของท้องถิ่นว่าสิ่งใดที่จะให้ประโยชน์ หรือจะสร้างคะแนนนิยมให้กับตนมากที่สุด

4. การใช้อิทธิพลของข้าราชการทั้งวิธีลับและเปิดเผย ข้าราชการยังมีอิทธิพลมากในปัจจุบัน ซึ่งมักจะได้อินคำกล่าวเสมอว่า "โคขื่นขอให้เจ้าคนนายคน" ความรู้สึกเช่นนี้มีผลมาจากระบบเจ้าขุนมูลนายในอดีต ทำให้ข้าราชการเป็นผู้ที่มีอำนาจ และเกียรติยศเป็นที่ยำเกรงในบารมี (ลิขิต, 2516 : หน้า 7) ดังนั้น การเลือกตั้งแต่ละครั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงจำเป็นต้องอาศัยข้าราชการทั้งวิธีลับและเปิดเผย โดยเฉพาะผู้สมัครที่สังกัดพรรครัฐบาลมักใช้อิทธิพลของข้าราชการ

การ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ตำรวจ ครู เป็นต้น บิบบังคับประชาชนให้ลงคะแนนเสียงตามที่ต้องการ โดยออกเป็นคำสั่งลับ เช่น ในสมัยรัฐบาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐมนตรีมหาดไทย ได้เซ็นคำสั่งลับให้ข้าราชการฝ่ายปกครองช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรครัฐบาล เป็นต้น (เกียรติ, 2511: หน้า 77-82) ซึ่งการใช้อิทธิพลเช่นนี้ส่วนมากจะใช้กันในต่างจังหวัด เพราะประชาชนเกรงกลัวหรือเกรงใจข้าราชการเป็นทุนอยู่แล้ว แต่ในสมัยหลังๆ อิทธิพลบิบบังคับนี้ไม่ค่อยมีเพราะพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามมักจะตั้งผู้แทนไปคอยสังเกตการณ์ หากมีเหตุการณ์เช่นนี้ก็จะเกิดการฟ้องร้องกัน และเคยมีตัวอย่างมาแล้ว เช่น ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2500 อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทยผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควบคุมการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยตรง ถูกฟ้องในข้อหาว่าช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ให้ความยุติธรรมแก่การเลือกตั้ง และศาลได้ตัดสินเพิกถอนสิทธิในการเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี เป็นต้น (เกียรติ, 2511 : หน้า 72)

การใช้อิทธิพลของข้าราชการในระยะหลังๆ ต่อมาผู้สมัครรับเลือกตั้งมักจะไม่นิยมใช้อิทธิพลของข้าราชการมากนัก นอกจากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรครัฐบาลเท่านั้นที่สามารถใช้อิทธิพลของข้าราชการได้ เช่น หัวหน้าพรรคสหประชาไทยทำหนังสือเวียนถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านฝากฝังลูกพรรคที่สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด ให้อยู่ในความดูแลและสนับสนุนว่าพรรคนี้มีนโยบายแน่วแน่ที่จะเร่งพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า จึงได้ส่งลูกพรรคที่ผ่านการถ่วงรอนแล้วมารับใช้เป็นตัวแทนของราษฎรโดยเฉพาะที่จังหวัดเพชรบุรีมีข้อความว่า "พรรค ส.ปท. หรือเรียกกันทั่วไปว่า พรรครัฐบาล มีนโยบายแน่วแน่ที่จะมุ่งพัฒนาจังหวัดต่างๆ ทั้งๆ ด้านการสร้างทางคมนาคม การอาชีพ ความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวไทย ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้านอื่นๆ รวมทั้งการปราบปรามการทุจริต ช่วยเหลือข้าราชการครูทั่วไป ขาวนาและประชาชนทั่วไป ให้พ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อน ค้ำครองความสงบของท้องถิ่น และรักษาความปลอดภัยของประเทศชาติส่วนรวม และสำหรับเพชรบุรีนี้พรรครัฐบาลก็มีนโยบายที่จะช่วยเหลือพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นต่อไปอีก..." (ไทยรัฐ ฉบับที่ 3998, 2511)

อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่นิยมขอความช่วยเหลือจากข้าราชการที่ประชาชนรักใคร่นับถือ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู เป็นต้น มากกว่าที่จะใช้อิทธิพลของข้าราชการบิบบังคับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

5. การอาศัยหัวคะแนน การเริ่มรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องหาและคัดเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (หัวคะแนน) เป็นต้นแทนประจำอำเภอ และตำบลต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ปลุกฝังความนิยมแทนตัวผู้สมัคร หรือเป็นผู้ที่คอยแนะนำให้ทราบถึงชีวิตจิตใจและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น หัวคะแนนจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นอันมาก ดังเช่น มูลเหตุจูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล 118 แห่ง เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2510 การที่ประชาชนไปใช้สิทธิใช้นั้นเนื่องมาจากหัวคะแนนผู้สมัครเลือกตั้งหรือบุคคลอื่นที่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นต้น (กระทรวงมหาดไทย, 2510 : หน้า 134-136)

6. พรรคการเมือง นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวเท่านั้น คือพรรคคณะราษฎร ซึ่งนักการเมืองในสมัยนั้นถ้าไม่สังกัดพรรคคณะราษฎรแล้วก็จะปฏิบัติตนอย่างอิสระ เพราะเมื่อหลวงวิจิตรวาทการขอจัดตั้งพรรคคณะชาติขึ้น รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาก็ไม่อนุญาตให้จัดตั้ง จนกระทั่งเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ขึ้น พรรคการเมืองจึงมีการเคลื่อนไหวจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 14 แห่งรัฐธรรมนูญ ได้แก่ พรรคก้าวหน้า พรรคสหชีพ พรรคประชาธิปไตย พรรคแนวรัฐธรรมนูญ พรรคประชาชน เป็นต้น พรรคการเมืองแต่ละพรรคที่จัดตั้งขึ้นเกิดขึ้นจากการรวมกันของ ส.ส. เนื่องจากความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง และมีวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภานั้น พรรคการเมืองจึงเป็นที่รู้จักกันแต่เฉพาะในหมู่สมาชิกของพรรคเท่านั้น ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบพรรคการเมืองเท่าใดนัก (วิทยา : หน้า 11)

การสมัครรับเลือกตั้งหรือการหาเสียงเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองในสมัยนี้ จึงยังมีได้เป็นไปในระบบพรรคการเมือง เพราะการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นการรวมตัวกันของ ส.ส. ดังกล่าวมิได้เกิดจากการมีอุดมการณ์ทางการเมืองรวมกันแต่อย่างใด ดังนั้นหลังจากรัฐประหาร 2490 แล้วพรรคสหชีพ พรรคแนวรัฐธรรมนูญ และพรรคอิสระ ก็สลายตัวไป และหลังจากรัฐประหาร 29 พฤศจิกายน 2494 คณะรัฐประหารได้ห้ามมิให้มีการชุมนุมทางการเมืองใดๆ ทั้งสิ้น จึงเป็นอันว่าพรรคการเมืองที่เคยจัดตั้งมาก่อนหน้านั้นต้องเลิกกลับไปโดยปริยาย จนกระทั่งมีพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 ออกมาเป็นฉบับแรก พรรคการเมืองจึงมีบทบาทในการคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค แต่การคัดเลือกก็ยังคงถือตัวบุคคลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสำคัญเป็นอันดับแรก และแนวนโยบายของพรรคเป็นอันดับรอง (วิทยา : หน้า 120) ทำให้การเลือกตั้งแต่ละครั้งพรรคการเมืองมิได้มีบทบาทที่แท้จริงและประชาชนยังคงเลือกตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง จะมีเพียงพระนคร - ชนบุรีเท่านั้นที่ประชาชนยังคงนิยมเลือกพรรคการเมืองมากกว่าตัวบุคคล ส่วนต่างจังหวัดจะมีเพียงบางจังหวัดเท่านั้นที่ประชาชนมีแนวโน้มที่เลือกพรรคการเมือง เช่น การเลือกตั้งวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 มีจังหวัดนครศรีธรรมราช เชียงราย ลำปาง เพชรบูรณ์ เป็นต้น (กลุ่มนิสิตนักศึกษาสังเกตการณ์การเลือกตั้ง : หน้า 368-376) ดังนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สมัครรับเลือกในจังหวัดต่างๆ เหล่านี้จึงต้องอาศัยพรรคการเมืองเป็นสำคัญ ในการที่ตนจะได้รับการเลือกตั้ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงกลวิธีหาเสียงประเภทอื่นเท่าไรนักขอแต่เพียงว่าให้พรรคการเมืองที่ประชาชนนิยมคัดเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้สมัครจะสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในเขตใดหรือจังหวัดใด จะต้องพิจารณาถึงแนวโน้มของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงด้วยว่านิยมพรรคการเมืองพรรคใด เช่น พรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน ไม่สังกัดพรรค เป็นต้น ซึ่งจากแบบสอบถามปรากฏว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรสังกัดพรรคฝ่ายค้าน

7. การสนับสนุนจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการหาเสียงเลือกตั้งที่สำคัญประการหนึ่งในสังคมปัจจุบัน ในอันที่จะเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ตลอดจนความเคลื่อนไหวของผู้สมัครรับเลือกตั้งไปยังประชาชนที่ผู้สมัครไม่สามารถเข้าไปถึงได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนจากสื่อมวลชนจึงมีส่วนสำคัญต่อการสร้างคะแนนนิยมเป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตามการอาศัยสื่อมวลชนในการออกเสียงเลือกตั้งเปรียบเสมือนดาบสองคม ซึ่งถ้าหากว่าผู้สมัครเลือกตั้งคนใดเกิดขัดแย้งกับสื่อมวลชนเมื่อไรคะแนนนิยมที่เคยได้ก็จะกลายเป็นการทำลายคะแนนเสียงตนเองทันที เพราะ "ความคิดเห็นของประชาชนแม้จะเป็นความคิดเห็นของคนกลุ่มน้อย หรือคนๆ เดียวกันก็ตาม เมื่อเสนอผ่านสื่อมวลชนอาจก่อให้เกิดคิมหาชนได้" (จรรยา, 2513 : หน้า 90) และผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่มีโอกาสที่จะแก้แนวความคิดนั้นได้ทันทั่วที่เป็นต้น สำหรับสื่อมวลชนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนิยมใช้มากที่สุดก็คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตามลำดับ

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในปัจจุบัน

ในการศึกษาวิธีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในปัจจุบันนี้โดยเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 เขตเลือกตั้งที่ 2 ได้แบ่งการรณรงค์หาเสียงออกเป็นวิธีใหญ่ๆ ดังนี้

1. การปราศรัยหาเสียง
2. การติดโปสเตอร์ แจกบัตรเบอร์ และใบปลิว
3. การเดิน "เคาะประตูบ้าน" พบปะกับประชาชนเป็นการส่วนตัว

จากการติดตามสังเกตการณ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเห็นได้ชัดเจนว่าวิธีการหาเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ที่ใช้ตลอดระยะเวลาในการหาเสียงจะเป็นวิธีใหญ่ๆ 3 วิธีดังกล่าวแล้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. การปราศรัยหาเสียง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีการพูดกับกลุ่มประชาชนตามตำบล หมู่บ้านตลาดในตัวอำเภอ ตลาดนัดเสมอเมื่อมีโอกาส การปราศรัยนับเป็นวิธีการสำคัญอันดับแรกของผู้สมัครขณะนี้ โดยได้กระทำตลอดระยะเวลาจนถึงระยะสุดท้าย คือ วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ประเด็นสำคัญในการปราศรัย ได้แก่

ก. การพูดเพื่อให้ข่าวสาร (information) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการให้ข่าวสารทางการเมืองแก่ประชาชน คือ ความเป็นมาของการเลือกตั้งทั่วไปความสำคัญของการเลือกตั้ง การทำงานของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านชุดที่แล้ว ตลอดจนข่าวสารทางด้านอื่นๆ เช่น การเกษตร ซึ่งได้แก่

ภาวะตลาดข้าวในประเทศและต่างประเทศ ในปัจจุบันแนวโน้มของราคาข้าวและพืชพันธ์เกษตรต่าง ๆ ข้าวสารการปลูกต้นยุคาลิปัตส การสงวนรักษาป่า ฯลฯ

โดยทั่วไปแล้วผู้สมัครจะพูดกับกลุ่มประชาชนที่สนใจมาฟังการปราศรัยหาเสียงในลักษณะของการให้ข่าวสารเป็นหลักประชาชนที่สนใจติดตามข่าวสารทางสื่อสารมวลชน ซึ่งมาฟังการปราศรัยจะซักถามผู้สมัครคณะนี้ในประเด็นสำคัญที่พวกเขาสนใจเสมอ ผู้สมัครจึงพูดเพื่อให้ข่าวสารกับประชาชนทุกครั้งที่มีการปราศรัยโดยเฉพาะข่าวสารเกี่ยวกับวันเลือกตั้ง จำนวนผู้สมัคร และคุณสมบัติของผู้สมัคร

ข. การพูดเพื่อนำวิธีการใช้สิทธิ (instruction) ประเด็นที่ผู้สมัครคณะนี้มักพูดถึงเสมอคือ "สิทธิในการเลือกตั้งเป็นของประชาชน ประชาชนควรรักษาสิทธิและควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งเสมอเมื่อมีการเลือกตั้ง" "เขตเลือกตั้งที่ 2 ประชาชนสามารถหากบาทได้สามเบอร์ ประชาชนจะกาทั้ง 3 เบอร์ หรือน้อยกว่าก็ได้ แต่อย่าให้เกิน 3 เบอร์ เพราะจะกลายเป็นบัตรเสีย และทำให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเสียเปล่า" หรือ "ประชาชนควรช่วยกันป้องกันการโกงการเลือกตั้ง โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เลือกบุคคลและพรรคการเมืองที่เห็นว่าเป็นพรรคดี และคนดีอย่าเลือกตั้งโดยการได้รับของแจก การซื้อเสียงเพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดีกฎหมาย" หรือ " วันที่ 2 กรกฎาคม เวลาตั้งแต่ 8 โมงเช้าถึงบ่ายสามโมงเย็น ให้พกบัตรประชาชน หรือบัตรเหลืองไปยังหน่วยเลือกตั้ง" ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

การพูดเพื่อนำการใช้สิทธิ ผู้สมัครคณะนี้จะนำมาพูดพร้อมๆ กับประเด็นอื่น เพราะเท่าที่สังเกตเห็น ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจต้องแท้นัก และมักซักถามผู้พูดถึงวิธีการกาบัตร จำนวนที่สามารถกาได้ และอื่นๆ

ค. การพูดเพื่อจูงใจ (persuasion) ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจของการปราศรัยหาเสียง เพราะเป็นการพูดเพื่อให้ประชาชนนิยมและตัดสินใจเลือกผู้พูด ผู้สมัครบางคนจะเน้นถึงคุณสมบัติที่ดีของตน เน้นผลงานที่เคยทำไว้ในเขตเลือกตั้ง เช่น การขุดบ่อก่อสร้างสะพาน ศาลาที่พักผู้โดยสาร เป็นต้น บางคนก็พูดถึงโครงการในการแก้ปัญหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ผู้พูดบางคนจะพูดในลักษณะที่แสดงให้เห็นว่า เป็นแนวความคิดเฉพาะของตน เพราะเน้นพูดถึงประสบการณ์การทำงาน การแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์สุจริตของตน มากกว่าจะเน้นถึงนโยบายพรรคการเมืองที่ตนสังกัด หรือผลงานที่พรรคเคยทำมาแล้ว การพูดเพื่อจูงใจจะได้ผลมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้พูด ตลอดจนสำนวนโวหาร สติดี ข้ออ้างอิงต่างๆ ที่ผู้สมัครนำมากล่าว

ง. การพูดโจมตี (attack) มีการโจมตีรัฐบาลโดยส่วนรวม และระบบราชการโดยส่วนรวมอยู่บ้าง โดยมีการพูดโจมตีผู้สมัครที่ใช้วิธีการแจกเงินซื้อเสียง แจกสิ่งของ และการหาเสียงในบางลักษณะซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายเลือกตั้ง ผู้สมัครจะพูดโจมตีกรณีผู้หาเสียงโดยวิธีดังกล่าว

ว่า เป็นเสมือน "ปลวกซึ่งกำลังกัดกร่อนกินบ้านเรือนราษฎร" โดยอธิบายเพิ่มเติมว่าถ้าประชาชนเลือกผู้สมัครประเภทนี้ก็เท่ากับยินยอมให้ปลวกกัดทะบ้านเรือนที่ตนอาศัยอยู่ อีกไม่นานบ้านอาจจะพังได้หรืออาจใช้วิธีแนะนำให้ประชาชนเลือกผู้สมัครหน้าใหม่บ้าง และโจมตีพวกอดีต ส.ส. ว่าไม่ทำงาน หรือบางครั้งค่อนข้างจะโจมตีด้วยถ้อยคำรุนแรงเช่น คำว่า "เจ๊ก" "พวกต่างชาติ" เป็นต้น

การพูดโจมตีของผู้สมัครคณะนี้ก็นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการปราศรัย เพราะจะโจมตีรัฐบาล และผู้สมัครประเภทนักธุรกิจ ซึ่งใช้การจัดตั้งหัวคะแนนเสมอเมื่อมีโอกาสและถ้าประชาชนผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมด้วย การพูดโจมตีก็จะเผ็ดร้อนยิ่งขึ้น

จ. การกล่าวแก้ (defense) จะเป็นลักษณะกล่าวแก้ความไม่สมบูรณ์บางส่วนของคุณะผู้สมัครเอง ซึ่งได้แก่ การเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ ชื่อเสียงของพรรคการที่ไม่มีของแจก หรือใช้เงินชื่อเสียงซึ่งมีผู้ฟังบางคนพูดกับผู้สมัครว่า เพราะผู้สมัครประเภทนี้ไม่มีเงิน เมื่อได้เป็น ส.ส. แล้วยิ่งจะโกงกินมากกว่าผู้ที่เขามีเงิน และชื่อของแจกหรือใช้เงินชื่อเสียงเสียอีก เหล่านี้เป็นต้น

ฉ. การพูดเพื่อให้สนุก (entertain) หรือการพูดเพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดของผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังพอใจ และมีความสุขสนุกสนานไปด้วย ผู้สมัครบางคนแทรกความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ให้ผู้ฟังด้วยเช่นกัน เห็นได้จากการแสดงความชอบอกชอบใจของบรรดาผู้ฟัง จากการปรบมือ หัวเราะหรือเฮฮา ในบางหมู่บ้าน ประชาชนจะสนใจนั่งฟังจนมีดคำ ผู้ฟังจะดึงผู้สมัครคณะนี้ไว้เป็นเวลานานด้วยการตั้งคำถามบ้าง หรือขอให้ผู้สมัครที่พวกเขาชื่นชอบได้พูดอีกหลายๆ ครั้ง

ช. การใช้คำขวัญ (slogan) มีการใช้คำขวัญหลายข้อความเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำขวัญยกตัวอย่างเช่น "ใช้เสียงหาเสียงไม่ใช้เงินหรือหัวคะแนนหาเสียง" "ชานาเลือกลูกชานา" "เลือกเสียงหมาบ้าน อย่าเลี้ยงหมาหลงจากถิ่นอื่น" เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว การปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครคณะนี้ใช้วิธีการเสนอเนื้อหาต่อผู้ฟังหลายๆ แบบ นับตั้งแต่การพูดเพื่อให้ข่าวสาร การพูดเพื่อแนะนำ วิธีการใช้สิทธิ การพูดเพื่อจูงใจ การพูดเพื่อโจมตี การกล่าวหา และการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน การปราศรัยกับประชาชนตามตำบล หมู่บ้าน ตลาด แหล่งชุมนุมต่างๆ เพราะถ้าเป็นเวลาที่ประชาชนว่างจากการทำงานคือเวลาบ่าย-ค่ำ และในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดซึ่งมีรายการโทรทัศน์ ประชาชนจะมานั่งห้อมล้อมรถยนต์ผู้สมัครคณะนี้และตั้งอกตั้งใจฟังการปราศรัยโดยไม่ลุกไปไหน จนกว่าจะเคลื่อนตัวไปยังอื่น ซึ่งกินเวลาประมาณ 1-2 ชม. เสมอ

2. การติดโปสเตอร์ แจกบัตรเบอร์ และใบปลิว

ก. โปสเตอร์ (poster) ของผู้สมัครคณะนี้ พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตมันสีขาวอย่างดึกกว้าง ยาวประมาณ 26" x 48" มีชื่อ -นามสกุล กำกับอยู่ได้ภาพ และมีหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร พิมพ์เป็นเลขไทยสีแดง ตัวใหญ่เด่นสะดุดตา กำกับไว้ข้างล่างชื่อด้วย ถัดจากตัวเลขลงไปก็พิมพ์ข้อความว่า "เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 กรุงเทพมหานคร" หรือข้อความที่สำคัญๆ

การติดโปสเตอร์นั้น ผู้สมัครคณะนี้จะทำไปพร้อมๆ กับการตระเวนปราศรัยไปตามหมู่บ้านต่างๆ โดยแบ่งหน้าที่กันทำ เช่น บางครั้งผู้สมัครหมายเลข ก ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนมาฟังการปราศรัย ผู้สมัครหมายเลข ข และ ค และคนขับรถก็นำโปสเตอร์ไปติดตามสถานที่ต่างๆ ในหมู่บ้าน บางครั้งขณะที่ผู้สมัครหมายเลข ค กำลังปราศรัย หมายเลข ข กำลังแจกบัตรเบอร์ ผู้สมัครหมายเลข ก ก็อาจทำหน้าที่แทนเป็นต้น

ข. บัตรเบอร์ (number card) มีขนาด 2.6" x 3.9" ด้านหนึ่งพิมพ์รูปภาพหัวหน้าพรรค พร้อมเครื่องหมายพรรคและข้อความ อีกด้านหนึ่ง พิมพ์รูปผู้สมัคร พร้อมหมายเลขกำกับและข้อความเกี่ยวกับตัวผู้สมัคร บางครั้งด้านหลังอาจมีปฏิทิน หรือข้อความอื่นๆ ที่สำคัญ

ค. โปปลิว โปปลิวดังกล่าวพิมพ์ด้วยกระดาษปรู๊ฟพิมพ์สองหน้ามีรูปภาพผู้สมัคร และข้อความโฆษณาคุณสมบัติ และนโยบายของผู้สมัครพร้อมประวัติ

3. การเดิน "เคาะประตูบ้าน" พบปะกับประชาชนเป็นการส่วนตัว

เป็นการหาเสียงที่สำคัญวิธีหนึ่งของผู้สมัคร และคณะ โดยทำควบคู่ไปกับ 2 วิธีดังกล่าวแล้ว การเดิน "เคาะประตูบ้าน" (door to door) เป็นการหาเสียงแบบเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครจะเข้าไปทักทาย ยกมือไหว้ประชาชนถึงบ้านเรือนถามถึงความเป็นอยู่ การทำมาหากิน และปัญหาของท้องถิ่น ประชาชนอาจร้องเรียนปัญหากับผู้สมัคร หรือปรับทุกข์ระบายความในใจต่างๆ ทำให้ผู้สมัครเข้าใจถึงความต้องการของประชาชนและสามารถใช้วิธีการหาเสียงที่ตรงกับความต้องการของประชาชน และสามารถใช่วิธีการหาเสียงที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้

เนื่องจากคนไทยเคยชินกับระบบอุปถัมภ์ ไม่ค่อยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองให้มีอำนาจต่อรองทัดเทียมได้กับชนชั้นผู้นำ ซึ่งกุมปัจจัยในการผลิตเอาไว้ เพราะฉะนั้น เมื่อชนชั้นนำในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชักจูงใจปฏิบัติประการใดก็ยอมกระทำโดยคหุฎิ นอกจากนี้คนไทยยังมีความรู้สึกถึงบาป บุญ คุณ โทษ เมื่อรับเงินเขามาแล้วต้องลงคะแนนให้เขา มิฉะนั้น จะกลายเป็นคนกตัญญู ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดการซื้อขายเสียงมาก และแก้ไขยาก ลักษณะสังคมไทยที่เน้นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และระบบอุปถัมภ์ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กลายเป็นแกนกลางสำคัญในกลไกการเมืองประชาธิปไตย ควบคู่กันไปกับความสำนึกในสิทธิและหน้าที่ของปัจเจกบุคคล ตามลัทธิเสรีนิยม สิ่งที่เกิดขึ้นจากการผสมกลมกลืนอย่างได้ดุลยภาพของปัจจัยเก่าและใหม่ดังที่กล่าว เห็นได้จากระบบหวัคะแนนแบบเก่าที่เน้นเรื่องความ

เด่นเฉพาะตัวและบารมีในท้องถิ่นถูกเสริมเข้ามาด้วยการจัดตั้งองค์กรแห่งการหาเสียงเลือกตั้ง การวางแผนจัดการสมัยใหม่เพื่อบริหารคะแนนเสียงแบบธุรกิจ ระบบอาสาสมัครติดตามผลและระบบการจ่ายเงินซื้อเสียงแบบหวังผลอย่างมีประสิทธิภาพ คล้ายกับการขายโดยตรง (direct sale) ของนักการตลาดสมัยใหม่ สภาวะเช่นนี้ทำให้การเลือกตั้งกลายเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อีกแบบหนึ่ง อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้สมัครที่มีคุณภาพแบบใหม่ สามารถใช้ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์มารับใช้ตนเอง แต่แทนที่จะใช้ด้วยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์และหนี้บุญคุณ ในรูปแบบเงินตรา เขาสามารถจะใช้ในรูปแบบของการสร้างความศรัทธาในระยะยาวนาน การช่วยเหลือต่อสู้นิยามครอบครัวยุโรปความยากลำบากหรือช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก้ปัญหาส่วนตัวและอาชีพในแง่อื่นๆ

จากปัญหาและปัจจัย ที่กล่าวมาแล้วจึงทำให้มีการซื้อขายเสียงกันทางตรงและทางอ้อม แต่การซื้อขายเสียงต่างๆ ไป เมื่อมีการซื้อขายเสียงกันแล้วผู้ซื้อเสียงไม่สามารถบังคับควบคุม หรือหวังผลให้ผู้ขายเสียงมาใช้สิทธิเลือกตนเอง ดังนั้น จึงได้นำกลยุทธ์ในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มาใช้เพื่อเป็นหลักประกันในการบังคับ ควบคุม หรือหวังผลเพื่อให้ได้คะแนนมากกว่าที่ควรจะเป็นโดยใช้การพนันขั้นต่อมาเป็นเงื่อนไขบังคับควบคุมให้ผู้ขายเสียงตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับตนเองหรือบุคคลที่ตนต้องการ

แรงจูงใจที่ทำให้ผู้ศึกษาต้องศึกษาวิจัยในเรื่อง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันขั้นต่อนั้น มีเหตุมาจากกรณีที่เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันนั้นเป็นเรื่องใหม่สำหรับการรณรงค์หาเสียงในปัจจุบัน แต่ผู้ศึกษามีความสนใจอย่างทราบบว่า ยุทธวิธีดังกล่าว จะมีอิทธิพล อำนาจ ต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้งอย่างไร เนื่องจากการพนันขั้นต่อนในการเลือกตั้งนั้น เป็นวิธีการที่อยู่กึ่งกลางที่อยู่ของความผิดหรือถูกในแง่ของกฎหมาย ประการที่สอง เนื่องจากผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ของเขตสัมพันธวงศ์ จึงทำให้เป็นการง่ายที่จะหาข้อมูลแบบเจาะลึกเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นความจริง อันจะส่งผลในการพิสูจน์ข้อสมมุติฐานดังกล่าว

การพนันในต่างประเทศ

ไครว์ตัน สุนทรประภัสร์ กล่าวเกี่ยวกับเรื่องการพนันในประเทศสหรัฐอเมริกาไว้ในคอลัมน์เปิดหน้าต่างโลกว่า "...ปัญหาการพนันซึ่งเป็นเรื่องระดับโลก ปัจจุบันแม้แต่อเมริกาก็กำลังมีปัญหามากเพราะรัฐต่างๆ แข่งกันเปิดบ่อน เพื่อหาเงินก้อนโตมาบำรุงรัฐของตน และคนที่พากันเล่นสนุกสนานกลายเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจไปเสียงดวงกันจนเป็นการยอมรับว่าบ่อนการพนันในอเมริกาขณะนี้ คือสิ่งที่คนอเมริกันคิดกันงอมแงม เป็นสถานที่ดูดเงินได้อย่างเยี่ยม

ยอด มีรายการบันเทิงเรีงรมย์ผสมผสาน รวมทั้งการสร้างสถานที่เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ยังเข้าไปในบ่อนไม่ได้เป็นที่เล่นที่เี่ยวสนุกสนานแยกกับผู้ปกครองโดยไม่ต้องเป็นห่วง

อย่างไรก็ตาม มีผู้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาด้านบ่อนการพนันของอเมริกาพบว่าการพนันเป็นดาบสองคม ต้องยอมรับกันว่าการพนันเป็นการระดมเงินเอามาช่วยสังคมนาบด้านได้มีใช้น้อย แต่อีกแง่หนึ่งการพนันก็เป็นปัญหาเพราะผู้คนในแถบนั้นๆ ติดการพนันกันงอมแงม จึงไม่แน่ใจว่าจะช่วยหรือทำลายสังคมนาบด้านในระยะยาวกันแน่ มีหลายฝ่ายเริ่มออกมาต่อต้านการขยายตัวของบ่อนการพนันกับการพนันต่างๆ ซึ่งปรากฏว่าในสหรัฐขณะนี้แทบทุกรัฐล้วนหาเงินกับเกมการพนันเป็นแถวจะมีเพียงรัฐเดียวที่ยกเว้นคือรัฐยูทาห์เพราะเป็นรัฐของพวกมอรมอนที่เคร่งทางศาสนาอบายมุขทุกชนิดเป็นของต้องห้ามในรัฐนี้

การเล่นการพนันในสหรัฐ พวกที่สร้างเป็นบ่อนการพนันขนาดใหญ่เรียกว่า Land-based Casinos ติดกับพื้นดิน ถัดมากก็เป็นแบบเรือสำราญเปิดบ่อนในนั้น อาจล่องหรืออยู่กับที่เป็น Riverboat Casinos และบ่อนที่เขาเรียกว่า Indian Casinos ซึ่งก็มีอยู่เกือบ 20 รัฐ กับที่เปิดแค่เป็นห้องมีการแจกไพ่ Card Rooms อันนี้เปิดเล่นแค่ 3-4 รัฐ

สมัยก่อนคือ 10 กว่าปีที่แล้ว บ่อนขนาดยักษ์ดูเหมือนจะมีเพียงรัฐเนวาดา ซึ่งถือว่าเป็นรัฐที่ยากจนที่สุด แทบไม่มีทรัพยากรธรรมชาติใดๆ รัฐบาลกลางเลยอนุมัติให้เปิดบ่อนการพนันเพื่อหาเงินไว้บำรุงรัฐ ซึ่งก็ได้ผลมหาศาล เคยติดอันดับ 4 เป็นรัฐที่มีรายได้สูงในสหรัฐ เป็นเงินของบรรดาพวกชอบเล่นการพนันนั่นเอง

ช่วงหลังๆ นี้ บ่อนการพนันและวิธีการเล่นการพนันพัฒนาไปหลายรูปแบบและไม่ต้องเดินทางไกลๆ เพราะมีให้เห็นทุกทิศทุกทางของอเมริกา แต่บ่อนใหญ่ๆ ในเนวาดายังคงมีมากที่สุด อย่างในเมืองรีโน มี 49 บ่อน ลาสเวกัส 206 บ่อน เป็นต้น เรียกว่าเป็นเมืองการพนันโดยแท้ ส่วนในแอตแลนติกซิตี มี 12 บ่อน ที่เดควูดเข้าที่ตากกาดา มี 95 บ่อน ที่โคโลราโด มี 3 เมือง แบล็คฮอว์ค 19 บ่อน เซ็นทรัล ซิตี 12 บ่อน และคริฟเฟิล ครีก อีก 21 บ่อน เป็นต้น

การพนันในอเมริกา ที่จัดอยู่ในกลุ่ม Casinos คิดเป็นมูลค่าที่เล่นกันทั่วประเทศ เป็นเงินถึง 367.9 พันล้านดอลลาร์ ในเขตของชาวอินเดียนแดง (Indian Reservations) มีการเล่นพนันรวมทั้งสิ้น 41.1 พันล้านดอลลาร์ การออกลอตเตอรี่ในรัฐต่างๆ เป็นเงิน 34.5 พันล้านดอลลาร์ และอื่นๆ เช่น แข่งม้า แข่งสุนัข ฯลฯ อีกราว 17.4 พันล้านดอลลาร์

รัฐที่มีเงินภาษีจากกาสิโนโดยประมาณ ปี 1994 เนวาดา 520 ล้านดอลลาร์ นิวเจอร์ซี 272 ล้านดอลลาร์ อิลลินอยส์ 230 ล้านดอลลาร์ มิสซิสซิปปี 166 ล้านดอลลาร์ หลุยเซียนา 130 ล้านดอลลาร์ คอนเนกติกัต 113 ล้านดอลลาร์ โคโลราโด 43 ล้านดอลลาร์ และมิสซูรี 30 ล้านดอลลาร์ รวมๆ กันแล้วก็ยังเป็นเงินมีใช้น้อย

ธุรกิจการพนัน ในอเมริกามองดูแล้วถือว่าเป็นธุรกิจที่ใหญ่โตมาก ถ้าดูในเชิงเศรษฐกิจของประเทศให้มีการจ้างงานนับล้านคน รายได้ที่รัฐต่างๆ ทั่วประเทศได้รับจากกาสิโนรวมถึง 39 พันล้านดอลลาร์ (ข้อมูลปี 1994) ตรงนี้เองทำให้แทบทุกรัฐต้องการประกอบธุรกิจกาสิโน การพนันยิ่งในยุคภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นช่องทางหาเงินง่ายๆ สบายๆ และแทบไม่ต้องลงทุนอะไรเลย ถึงแม้กระทั่งก็ตาม การพนันก็ได้สร้างปัญหาเกิดขึ้นไม่น้อยในหลายรัฐมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับสิ่งต่างๆ ที่ตามมา เช่น อาชญากรรมเพิ่มทันตาเห็นพวกร้านอาหาร ภัตตาคารก็มีปัญหากันถ้วนหน้าเพราะภายในบ่อนเปิดขายราคาถูกลงๆ เอาใจลูกค้า บางแห่งถ้าเป็นลูกค้ารับเชิญ การกินการอยู่ฟรีหมด ทำให้ร้านค้าทั่วไปขาดรายได้ บางสถานที่ต้องปิดกิจการ อย่างที่แอตแลนติกซิตี ภัตตาคารปิดตัวเองจาก 243 ราย เหลือแค่ 146 รายเท่านั้น (จากปี 1977-1987)

ในเขตพื้นที่ของการสร้างบ่อนกาสิโน 55 แห่ง ช่วงปี 1990-1992 ปรากฏว่าการพนันมิได้ส่งเสริมด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจเลย การจ้างงานเพิ่มเล็กน้อย และมีการประเมินการว่าที่ผ่านๆ มาแต่ละรัฐมักจะवादภาพกันสวาทหุ เรื่องเปิดบ่อนขึ้นในพื้นที่ของคน โดยมองว่าจะมีนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นจากต่างประเทศอย่างมาก เอาเข้าจริงๆ กลายเป็นคนในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ที่เอาเงินเข้าไปบำรุงบ่อน จึงมิใช่เอาเงินใหม่เข้าไป แต่เป็นเงินของท้องถิ่นที่หมุนเวียนมากขึ้นเท่านั้น

บ่อนการพนันหลายๆแห่ง ในอเมริกาก็ยังสู้ที่ลาสเวกัสไม่ได้ ทั้งๆ ที่มีความพยายามจะดึงลูกค้าให้ได้ และลาสเวกัสเองก็มีสภาพเป็นทะเลทราย ส่วนที่อื่นอาจเป็นริมทะเล หรือมีความงดงามตามธรรมชาติ แต่ผู้คนกลับไม่นิยม เมื่อปี 1994 มีนักเสี่ยงดวง บุกลาสเวกัสถึง 29 ล้านคนเพิ่มจากปี 1991 ที่ไปแค่ 21 ล้านคนเท่านั้นทางด้านแอตแลนติกซิตี หลังจากเริ่มบ่อนมาก 18 ปี เพิ่งเห็นชัดว่าบ่อนที่นั่นเสริมทางเศรษฐกิจแก่เมืองไม่น้อย แต่ก็ยังมีผู้ว่างงานถึงร้อยละ 14.9 สูงสุดในสหรัฐ เมืองนี้ได้เงินจากการพนัน 3.4 พันล้านดอลลาร์ เพื่อพัฒนาบ้านเมืองให้ก้าวหน้าเจริญรุ่งเรือง

ที่จริงชาวอเมริกันไม่ชอบเรื่องการพนัน แต่ก็มิใช่น้อยเลย และอาจถึงร้อยละ 90 ที่ไปบ่อนเพื่อไปดูรายการโชว์เยี่ยมๆ ไม่ยอมไปเทกระเป๋าทิ้งให้บ่อน ทางด้านสังคมก็มีอยู่บ้างที่มีผู้มั่งงายเล่นจนหมดตัวถึงกับฆ่าตัวตาย และยังมีอีกไม่น้อยติดงอมแงมคล้ายเสพติดมีเงินเท่าไรเอาไปบำรุงบ่อนจนหมด แม้แต่พวกที่ทำงานในบ่อนก็อดสำหำนำเงินที่ได้รับจากค่าแรงงานไปเล่นการพนันแล้วเสียกลับไปคืนให้บ่อนการพนันไปก็มาก

ผู้เล่นการพนันนั้น เขาทำสถิติไว้อยู่บ้าง เช่น เมื่อบวกค่าใช้จ่ายรอบเดือนรวมทั้งที่มาเสียในบ่อนแล้ว รายที่ติดการพนันพอควร มาแต่ละครั้งจ่ายกันคนละ 13,000 ดอลลาร์ ถึง 35,000 ดอลลาร์และที่เลวร้ายก็คือ การพนันนั้นมีส่วนทำให้ครอบครัวเดือดร้อนอย่างร้ายแรงอย่างในรัฐอิลลินอยส์ร้อยละ 26 (ตอบว่าเกิดจากการเล่นพนันนี้แหละ) ร้อยละ 34 ต้องออกจาก

งาน ร้อยละ 44 ขโมยของบริษัทตนเองเอาไปขายเพื่อใช้หนี้สิน ร้อยละ 21 โคนฟ้องร้องล้มละลาย ร้อยละ 18 โคนจับเพราะโยงมาจากการพนัน ร้อยละ 66 เคยมีอารมณ์อยากฆ่าตัวตาย ร้อยละ 16 เคยพยายามฆ่าตัวตายมาแล้ว นักจิตวิทยา โฮวาร์ด ซาฟเฟอร์ แห่งฮาร์วาร์ดโจมตีเมืองและรัฐที่ปล่อยให้ประชากรของตนเล่นหวยตลอดเดอริ์กับมุ่งเอาเงินจากบ่อนการพนันไปใช้พัฒนา และยังโฆษณาด้วยว่าธุรกิจการพนันไม่เคยแบ่งแยกคนหนุ่มสาว จนเดี๋ยวนี้สาวหนุ่มติดการพนันกันงอมแงม ทำให้รอดได้กับบ่อนขยายตัวไปมากขึ้นเรื่อยๆ

มีผู้วิจารณ์กันมากกว่า การออกตลอดเดอริ์ก็คล้ายการเก็บภาษีจากคนยากจนมากขึ้น เพราะพวกแทงหวยตลอดเดอริ์ ส่วนใหญ่เป็นคนจนทั้งสิ้นบ่อนการพนันในอเมริกาที่ขยายไปตามเมืองต่างๆ ก็เข้าถึงคนจนมากขึ้น

เมืองการพนัน ที่เพิ่มขึ้น มีส่วนทำให้อาชญากรรมขยายตัวปี 1994 อาชญากรรมเพิ่มร้อยละ 5.8 แต่กลับไปลดในหลายพื้นที่ทั่วประเทศราวร้อยละ 2 โดยเฉพาะเมืองการพนันเกิดใหม่ 31 แห่ง อาชญากรรมเพิ่มร้อยละ 7.7 คนที่หากินกับการพนัน จะพยายามเถียงว่าอาชญากรรมลดลงโดยเอาตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างถิ่นบวกกับคนพื้นที่อย่างในเมืองเซฟฟี่พอร์ต หลุยส์เซียนา มีคนเข้าไปเที่ยวเพิ่ม 5 ล้านเศษ บวกคนท้องถิ่น แล้วคำนวณกับอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้น ย่อมตกลงแน่ ยังดีที่บ่อนพนันยุคเก่าใช้เจ้าพ่อคุม แต่ยุคใหม่มีคณะกรรมการและมักแกมเอามือจบ M.B.A. ปริญญาโททางบริหารธุรกิจ จากฮาร์วาร์ดเข้าไปด้วยมีรายงาน ว่า กลุ่มวายร้ายจาก แอล.เอ. พวกนี้ไปตั้งกลุ่มรีดไถทำธุรกิจสอดแทรกอยู่ในลาสเวกัส ตระกูลมาเฟียของอิตาลีก็เข้าไปในธุรกิจบ่อนการพนันในสหรัฐหลายแห่ง พวกบ่อนการพนันนับว่ามีความผูกพันและอาศัยนักการเมืองไม่น้อย เงินบริจาคเข้าพรรคการเมืองจึงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และในปี 1994 บ่อนได้ใช้เงินหนุนนักการเมืองบางคนเกือบ 100 ล้านบาท (ไม่นับเงินลับๆ ที่มอบให้กัน)

การพนันในสหรัฐอเมริกา กลายเป็นธุรกิจสำคัญ จึงเกิดการแข่งขันต่างๆ นานาและไม่มีที่ท่าว่าจะหยุด แม้จะแผ้วถางออกไปเรื่อยๆจนเกิดการประท้วงโวยวายในหลายแห่งมุมดังกล่าว...." (เดลินิวส์, 2539 : หน้า 2)

การพนันในประเทศไทย

สำหรับในเมืองไทย บ่อนถูกกฎหมายไม่มี แต่บ่อนเถื่อนเคลื่อนเมือง เงินแทนที่จะเข้ารัฐเอาไปใช้พัฒนาประเทศบ้าง กลับตกอยู่ในกระเป๋าคคนไม่กี่คนและกลุ่มผู้สมรู้ร่วมคิดโดยเฉพาะนายตำรวจบางคนกับนักการเมืองชั้นเลวที่เกลือกกลั้วหาเงินแบบนี้ที่สำคัญ เมื่อไทยไม่ให้เปิดบ่อนถูกกฎหมายทำให้คนไทยพากันขนเงินเอาไปบำรุงบ่อนต่างประเทศปีละมหาศาลเป็นหมื่นๆ

ล้านๆ ยังไม่นับการพนันสารพัดชนิดที่เล่นกันรอบประเทศ เงินหมุนเวียนเป็นแสนล้าน... นี้แหละไทยแลนด์ (เดลินิวส์, 2539 : หน้า 2)

ประวัติการพนันในประเทศไทย

จากการศึกษาของนักมนุษยวิทยาว่าการพนันหลายๆ ชนิดก็คือการพนันที่มนุษย์ในยุคดึกดำบรรพ์เคยเล่นกันมาแล้วนั่นเอง จนมีคำกล่าวอันเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่า "การพนันเป็นมรดกของมนุษยชาติ" แม้ว่าการพนันจะเป็นสิ่งที่ปรากฏมาช้านานแล้วก็ตามทุกสังคมก็มักจะถือว่าการพนันเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายและผิดศีลธรรมอย่างรุนแรงอีกทั้งเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความเสื่อมของมวลมนุษย์ ได้มีการพยายามครั้งแล้วครั้งเล่าที่จะกำจัดหรือควบคุมการพนัน โดยประเทศอังกฤษเป็นชาติแรกที่พยายามออกกฎหมายเกี่ยวกับการพนัน แต่กว่าจะสำเร็จก็ล่วงเข้าปี พ.ศ. 2435 หลังจากนั้นจึงมีกฎหมายเกี่ยวกับการพนันเกิดขึ้นในประเทศต่างๆ

กล่าวกันว่า การพนันที่เล่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ จะเป็นการพนันที่นิยมเล่นในประเทศจีนมาก่อน เช่น "ถั่ว" เป็นการพนันที่เกิดขึ้นในราชวงศ์ตั้งฮั่นเมื่อประมาณ พ.ศ. 669 มีชื่อเรียกในภาษาจีนว่า "อีจี หรือ หัวอี" หรือ "โป" เป็นการพนันที่เกิดขึ้นในราชวงศ์ใต้เชิงราว พ.ศ. 2100 หรือ "หวย" เป็นต้น กำเนิดของสลากกินแบ่ง เกิดขึ้นในราชวงศ์ใต้เชิง ดังนั้นการพนันในประเทศไทยหลายประเภท จึงน่าจะเข้ามาพร้อมกับการติดต่อค้าขายกับประเทศจีน ซึ่งเริ่มเข้ามาตั้งแต่สุโขทัย ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรงเห็นว่าประชาชนนิยมเล่นการพนันกันมาก จึงโปรดให้มีการเก็บ "ค่าธรรมนิยม" จากเจ้าของบ่อนการพนันเป็นเงินช่วยราชการ เรียกว่า "อากรบ่อนเบี้ย" และยอมให้มีผู้ผูกขาดอากรไปตั้งบ่อนเบี้ยตามหัวเมืองทั่วไป ซึ่งระบบนี้ยังคงใช้ต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นในสมัยรัชกาลที่ 4 มีการเก็บอากรเพิ่มขึ้นจากบ่อนการพนันเพื่อทดแทนรายได้ที่ขาดไปเนื่องจากผลของการยกเลิกภาษีผูกขาดหลายประเภท ซึ่งสืบเนื่องมาจากที่ประเทศไทยติดต่อค้าขายกับต่างชาติมากขึ้นการควบคุมการพนันบางประเภท เริ่มปรากฏในปลายรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 เมื่อมีการเปิดบ่อนการพนันหลายแห่ง เนื่องจากปรากฏว่าราษฎรพากันหมกมุ่นกับการพนันและยากจนลงไปมาก มีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากมาย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2472 ประเทศไทยจึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการพนันฉบับแรกคือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งว่าด้วยการพนันและขั้นตอนซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางแพ่งต่อมา พ.ศ. 2473 ได้มี พ.ร.บ. การพนันซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับความผิดและโทษทางอาญาเกี่ยวกับการฝ่าฝืนการเล่นการพนัน และต่อมา พ.ศ. 2478 ได้มี พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 บัญญัติยกเลิก พ.ร.บ.การพนัน 2473 และให้ใช้บังคับตาม พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 แทน นับตั้งแต่ ปลายรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา แนวความคิดเกี่ยวกับการพนันในประเทศไทย ซึ่ง

แต่เดิมรัฐได้ถือนโยบายแสวงหาผลประโยชน์จากการพนันแต่อย่างเดียว ได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเป็นการควบคุมและแสวงหาผลประโยชน์ด้วย (ทัศนะ, มปท. : หน้า 90-91)

การพนันและการขันต่อคืออะไร

เนื่องจาก ป.พ.พ. มาตรา 853 วรรค 1 ได้บัญญัติไว้ว่า "อันการพนันหรือขันต่อนั้น ท่านว่าหาก่อให้เกิดหนี้ไม่ สิ่งใดที่ให้กับไปในการพนันหรือขันต่อก็จะทวงคืนไม่ได้ เพราะเหตุห้ามมูลหนี้บางอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้"

จากข้อความมาตรา 853 วรรค 1 นี้ทำให้เราเห็นได้ว่า คำว่า "การพนัน" (gambling หรือ jeu) และคำว่า "ขันต่อ" (betting หรือ pari) นั้นมีความหมายแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งในเรื่องนี้สามารถอธิบายคำจำกัดความคำว่า "การพนัน" และคำว่า "ขันต่อ" ได้ดังนี้

การพนัน (gumbbling หรือ jeu) นั้น หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไหวพริบและฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่างๆ บิลเลียด เป็นต้น

ขันต่อ (betting หรือ pari) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคในเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนอันจะเกิดขึ้นในภายหน้า โดยคู่สัญญามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เช่น การเล่นตีไก่ การชกมวย การแข่งม้า เป็นต้น (ทัศนะ มปท.: หน้า 96)

การพนันและขันต่อ คือ สัญญาชนิดหนึ่งโดยคู่สัญญาซึ่งเป็นผู้พนันและขันต่อตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ได้ให้คำมั่นซึ่งกันและกันว่า เมื่อเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นเงื่อนไขแห่งสัญญาตามที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งยังไม่รู้แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นในทางใด ได้เกิดขึ้นหรือมีผลไปในทางใด แล้วฝ่ายหนึ่งจะจ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายที่ต้องจ่ายเงินหรือทรัพย์สินเรียกว่าผู้แพ้ส่วนฝ่ายที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สินเรียกว่าผู้ชนะ

จากคำจำกัดความ ดังกล่าวนี้ ทำให้สามารถสรุปหลักเกณฑ์ของข้อตกลงที่มีลักษณะเป็นการพนัน และขันต่อได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาสองฝ่ายหรือมากกว่านั้นขึ้นไป กล่าวคือว่าเป็นสัญญาที่มีผลระหว่างผู้แพ้ และผู้ชนะ โดยแต่ละฝ่ายจะมีก็ได้
2. เป็นสัญญาเสี่ยงโชค (a lottery contract) กล่าวคือ คู่สัญญาแต่ละฝ่ายเมื่อได้เข้าเล่นการพนัน และขันต่อแล้วก็ไม่ว่าตนเองจะเป็นผู้แพ้หรือตนเองจะเป็นผู้ชนะ หลักของการแพ้ชนะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งคู่สัญญา หรือผู้เข้าเล่นก็ยังไม่รู้แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นไปในทางใด

3. คู่สัญญาต้องมีทั้งทางได้ และทางเสีย โดยขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งคู่สัญญา ยังไม่รู้แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นไปในทางใด หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีทางได้ทางเดียวหรือมีทางเสียทาง เดียวกรณีเช่นนี้ไม่เรียกว่าการพนันและขันต่อ แต่เรียกข้อตกลงนี้ว่าสัญญาไว้มีเงื่อนไขซึ่ง สามารถฟ้องร้องบังคับกันได้ตามกฎหมาย (ทัศนะ, หน้า 92)

สัญญาการพนัน คือสัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีข้อตกลงร่วมกันทำการเสี่ยง โชคเอาจากพนันทรัพย์สินที่ตนนำมาวมกันเพื่อการนั้น

การพนันและขันต่อ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในทางกฎหมายแต่อย่างใด เพราะคำว่า "การเล่น" ใน พ.ร.บ. การพนัน หมายความว่ารวมยอดถึงการทายและการทำนายด้วยจึงสรุปได้ว่า ข้อแตกต่างระหว่างการเล่นพนันและขันต่อก็คือการเล่นพนันนั้น ผู้เข้าเล่นต้องใช้ไหวพริบและมีมือ ร่วมกับเหตุการณ์อันเป็นเงื่อนไขแห่งการแพ้ชนะด้วย แม้จะเป็นเพียงฝ่ายเดียวก็ตาม ยกตัว อย่าง เช่น นายดำและนายแดงตกลงกันว่า ถ้าใครว่ายน้ำถึงเส้นชัยก่อนคนนั้นเป็นผู้ชนะ ข้อตกลง อย่างนี้ถือว่าเป็นการเล่นพนันส่วนการขันต่อนั้น ผู้เข้าเล่นไม่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์อันเป็นเงื่อนไข แห่งการแพ้ชนะเลย การแพ้ชนะนั้นขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้ตกลงกันว่าจะมีผลไปใน ทางใด ยกตัวอย่างเช่น นายดำกับนายดำ ซึ่งได้นั่งดูนายดำและนายแดงว่ายน้ำแข่งกัน ถ้านาย ดำแพ้ นายแดง นายดำต้องจ่ายเงินให้นายดำ ข้อตกลงนี้ถือเป็นการขันต่อ จากตัวอย่างที่ให้นี้ ได้ว่านายดำและนายดำมิได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์อันเป็นเงื่อนไขแห่งการแพ้ชนะเลย เพียงแต่ เขามีความคิดเห็นไม่ตรงกันเท่านั้น

คำนิยามของคนไทยที่ชอบเล่นการพนันขันต่อ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

หลังจากที่รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย ได้ประกาศยุบสภาและกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ปรากฏว่า ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นตำแหน่ง เป้าหมายที่หัวหน้าพรรคการเมืองใหญ่ๆ หมายดาเอาไว้รวมทั้งข้าราชการระดับสูง นักธุรกิจที่มี ชื่อเสียงและอดีตนายกรัฐมนตรีโดยเฉพาะนายชวน หลีกภัย ถูกจับตาว่าน่าจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัยหนึ่ง ในบรรดาผู้นำทางการเมือง เช่น พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ภายหลังมอบอำนาจผู้นำพรรคพลังธรรมให้กับ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายอำนวยการ วิวัฒนา รวมถึง นายบรรหาร ศิลปอาชา ด้วย ซึ่งจากการที่ทุกคนต้องการตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้นต้องได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมาก จึงเป็นการแข่งขัน กันว่า พรรคใดจะมีจำนวนสมาชิกมากกว่ากัน ถ้าพรรคใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก กว่าพรรคอื่น หัวหน้าพรรคก็จะได้รับการสนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีทันที

การที่มีการแข่งขันกันว่าพรรคใดจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงสุด นั้นจึงทำให้มีการย้ายสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งการย้ายสังกัดพรรคการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น อาจมาจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น มีการซื้อตัวอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการ

รวมตัวกันของกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่หวังว่า หากได้ร่วมรัฐบาลจะได้มีอำนาจต่อรอง เพื่อจะได้รับตำแหน่งสำคัญทางการเมือง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนหรือผู้ที่เป็นตัวเต็งว่าจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนก็เล่นตัว ต้องให้หัวหน้าพรรคมาเชิญหรือต่อรองราคาค่าตัวถ้าจะร่วมพรรคต้องได้รับเงินสนับสนุนจากพรรคเท่าไร จึงจะยอม จึงทำให้เกิดธุรกิจการเมืองหรือการเมืองเชิงธุรกิจเกิดขึ้น บางพรรคที่หัวหน้าพรรคหวังที่จะได้เป็นนายกรัฐมนตรีก็ต้องการเงินมาเป็นทุนของพรรคให้มากที่สุดเพื่อนำเงินมาซื้อตัวอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือตัวเต็ง จากสาเหตุนี้เองจึงทำให้นักธุรกิจมีอำนาจหรือมีบทบาทต่อพรรคการเมืองเป็นอย่างมากและเป็นที่น่าอนว่า การเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ต้องมีการใช้เงินกันอย่างมหาศาล และเป็นความจริงอย่างยิ่งว่า การใช้เงินนั้นต้องมีวิธีการอย่างไรที่จะบีบบังคับให้คุ้มค้ำกับการที่ใช้เงินแข่งกันทุ่มการซื้อเสียงนั้น จากการศึกษาส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีค่านิยมชอบเล่นการพนันกันเป็นอย่างมาก ดูจากสถิติผลการจับกุมคดีการพนันของสถานีตำรวจที่รับผิดชอบ ตั้งแต่ พ.ศ. 2534-พ.ศ.2539 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 สรุปสถิติผลการจับกุมคดีการพนัน ปี พ.ศ. 2534

	ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน.จักรวรรดิ	8	23	23	23	18	32	24	63	30	47	17	29
สน.พลับพลาไชย เขต 2	26	57	20	65	46	155	30	110	22	120	18	132

	ก.ค.		ส.ค.		ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		รวม	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน.จักรวรรดิ	7	17	7	20	9	16	13	35	16	56	48	116	249	479
สน.พลับพลาไชย เขต 2	18	44	11	69	10	29	60	220	24	110	35	117	320	1,226

จากตารางพบว่า สามารถจับกุมได้ 569 ราย ผู้ต้องหา 1,707 คน ซึ่งให้เห็นว่า ในรอบหนึ่งปี คนเล่นการพนัน 1,707 คน เฉลี่ย 1 วันมีคนเล่นการพนันประมาณ 5 คน

ตารางที่ 3.2 สรุปสถิติผลการจับกุมคดีการพนันปี พ.ศ. 2535

	ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน.จักรวรรดิ	12	30	14	55	7	22	9	13	18	37	21	48
สน.พลับพลาไชย เขต 2	18	104	11	87	20	99	12	92	5	16	29	154

	ก.ค.		ส.ค.		ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		รวม	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	9	27	6	11	2	6	13	42	-	-	4	26	115	317
สน.พลับพลาไชย เขต 2	15	59	7	24	5	28	50	182	36	94	45	121	253	1,060

จากตารางพบว่า สามารถจับกุมได้ 368 ราย ผู้ต้องหา 1,377 คน ซึ่งให้เห็นว่าในรอบหนึ่งปี มีคนเล่นการพนัน 1,377 คน เฉลี่ย 1 วัน มีคนเล่นการพนันประมาณ 4 คน

ตารางที่ 3.3 สรุปสถิติผลการจับกุมคดีการพนันปี พ.ศ. 2536

	ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	4	11	15	33	16	33	5	15	8	20	19	30
สน.พลับพลาไชย เขต 2	55	150	63	245	52	219	37	144	72	214	29	110

	ก.ค.		ส.ค.		ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		รวม	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	12	27	4	14	17	28	10	30	8	29	7	61	126	331
สน.พลับพลาไชย เขต 2	43	85	25	116	48	132	47	176	31	108	21	62	523	1,761

จากตารางพบว่า สามารถจับกุมได้ 649 ราย ผู้ต้องหา 2,092 คน ซึ่งให้เห็นว่าในรอบหนึ่งปี มีคนเล่นการพนัน 2,092 คน เฉลี่ย 1 วัน มีคนเล่นการพนันประมาณ 6 คน

ตารางที่ 3.4 สรุปสถิติผลการจับกุมคดีการพนันปี พ.ศ. 2537

	ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	4	10	11	28	15	31	14	26	11	36	10	24
สน.พลับพลาไชย เขต 2	5	24	18	89	27	83	19	79	37	111	46	172

	ก.ค.		ส.ค.		ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		รวม	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	2	6	5	21	7	23	17	43	14	30	18	30	128	308
สน.พลับพลาไชย เขต 2	23	107	42	111	29	103	62	210	19	78	29	92	358	1,237

จากตารางพบว่า สามารถจับกุมได้ 484 ราย ผู้ต้องหา 1,547 คน ซึ่งให้เห็นว่าในรอบหนึ่งปี มีคนเล่นการพนัน 1,547 คน เฉลี่ย 1 วัน มีคนเล่นการพนันประมาณ 5 คน

ตารางที่ 3.5 สรุปสถิติผลการจับกุมคดีการพนันปี พ.ศ. 2538

	ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	8	11	6	30	19	33	-	-	3	4	10	19
สน.พลับพลาไชย เขต 2	14	44	41	137	77	249	51	149	41	125	44	143

	ก.ค.		ส.ค.		ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		รวม	
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
สน. จักรวรรดิ	8	8	9	37	9	29	3	5	3	9	-	-	78	185
สน.พลับพลาไชย เขต 2	25	87	24	82	21	62	25	76	48	139	36	109	447	1,399

จากตารางพบว่า สามารถจับกุมได้ 525 ราย ผู้ต้องหา 1,584 คน ซึ่งให้เห็นว่าในรอบหนึ่งปี มีคนเล่นการพนัน 1,584 คน เฉลี่ย 1 วัน มีคนเล่นการพนันประมาณ 5 คน

ตารางที่ 3.6 เปรียบเทียบจำนวนผู้เล่นการพนัน พ.ศ. 2534-2538 กับจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.	1 ปี / คน	1 วัน / คน	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2534	1,707	5		
2535	1,377	4	24,522	12,997
2536	2,092	8		
2537	1,547	5		
2538	1,584	5	25,480	14,635
รวม	8,307	25		

หมายเหตุ : จำนวนผู้มาใช้สิทธิปี 2535 หมายถึงการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535

จากตารางพบว่า ผู้ที่ชอบเล่นการพนันใน 1 วัน จะมีผู้ที่เล่นการพนันซึ่งถูกจับกุมได้ เฉลี่ย 5 คน (ไม่รวมที่ถูกจับไม่ได้) แต่ถ้าเปรียบเทียบเฉพาะปีที่มีการเลือกตั้งได้แก่ ปี 2535 พบว่า ถ้าเปรียบเทียบผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้เล่นการพนันจะพบว่า ผู้เล่นการพนันมีจำนวนร้อยละ 5.61 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและถ้าเปรียบเทียบกับจำนวนของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งพบว่า ผู้เล่นการพนันมีจำนวนร้อยละ 10.59

ส่วนปี พ.ศ. 2538 พบว่า ผู้เล่นการพนันมีจำนวนร้อยละ 6.22 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และมีจำนวนร้อยละ 10.82 ของผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์นายตำรวจ ยศ ร.ต.อ. ผู้หนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามคดีเกี่ยวกับการพนัน ซึ่งรับผิดชอบเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า "ประชาชน

ในพื้นที่รับผิดชอบส่วนมากเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ประกอบอาชีพค้าขายเสียเป็นส่วนใหญ่ในอดีตเขตที่รับผิดชอบนั้นจะเป็นแหล่งอบายมุขมีโรงฝิ่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีบ่อนการพนันที่ถูกกฎหมาย และภายหลังเมื่อโรงฝิ่นถูกยกเลิก บ่อนการพนันถูกยกเลิก โดยทางราชการบัญญัติให้ว่าโรงฝิ่นและบ่อนการพนันเป็นที่ผิดกฎหมาย คนที่ชอบเล่นการพนันในย่านนี้เลิกเล่นการพนันไม่ได้จึงมีการแอบเล่นกันทั้งๆ ที่ผิดกฎหมายก็ตาม ในปัจจุบันแม้กฎหมายจะกำหนดให้การเล่นการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายก็ตาม แต่ก็มีการเล่นบางชนิดสามารถเล่นได้ถ้าขออนุญาตจากทางราชการโดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเล่นไพ่บนกระจอก, สีสี่, ไพ่ผ่อง เพราะจากการที่ห้ามประชาชนไม่ให้เล่นการพนันไม่ได้นั่นเอง แต่การขออนุญาตต้องปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดคือ จะเล่นเกินเวลาเที่ยงคืนไม่ได้ ในการเล่นการพนันโดยกำหนดเวลาให้นั้นห้ามได้ยากเนื่องจากคนที่ชอบเล่นการพนันเมื่อเสียมากก็อยากได้คืน เมื่อเล่นได้ก็อยากได้มากๆ จึงทำให้เกิดการติดพันในการเล่น หรือที่เรียกว่า "ติดลม" นั่นเอง จากการที่ห้ามเล่นเกินเวลาไม่ได้จึงมีการลักลอบเล่นกันและการพนันบางชนิดเล่นได้เสียกันน้อย นักพนันจึงหาวิธีการเล่นพนันใหม่ๆ เพื่อให้ได้เสียกันมากขึ้นในปัจจุบัน เช่น ถั่วหีบ ถั่วครอบ บาคาร่า สิบสามใบหรือสามกอง ป้อเต็ง หรือ แปก-เก้าป้อก

การได้เสียนั้นเท่าที่ทราบมา ถั่วหีบ หรือถั่วครอบ ใน 1 รอบ (เล่นตามจำนวนคนนับเป็น 1 ครั้ง เช่น 7 คน ก็จะเล่น 7 ครั้งเท่ากับ 1 รอบ) และกำหนดให้ 1 คน ต้องหีบไม่น้อยกว่า 1,000 บาท จะมีการได้เสียถึง 21,000 บาทต่อคน ปกติ 1 ครั้ง จะใช้เวลาเล่นประมาณ 3-5 นาที) ฉะนั้นเวลา 21-35 นาที จะต้องเสีย 21,000 บาท ส่วนมาก 1 วันจะเล่นกัน 18-20 ชั่วโมง หากติดลมก็เล่นกันตลอดทั้งวันหรือเล่นกัน 3 วัน 3 คืนก็มี)

สิบสามใบ หรือ สามกอง ใน 1 รอบ จะเล่นกัน 4 ครั้ง ผู้เล่นมีได้แค่ 4 คน ใช้เวลาเล่น 1 รอบ ประมาณ 5-10 นาที หากเล่นกัน เม็ดละ 1,000 บาทใน 1 รอบ จะมีการได้เสีย 36,000-50,000 บาท

ป้อเต็ง หรือ แปก-เก้าป้อก ใน 1 รอบ จะเล่นกันสูงสุด 15 มือ รวมเจ้าเป็น 16 มือ ผู้เล่นมีได้ 16 คน หากมีคนเกาะหรือเอี่ยวด้วยก็เล่นแค่ 1 รอบจะเล่นกัน 3-5 นาที หากเล่นกันมือละ 500 บาท 1 รอบจะมีการได้เสีย 7,500-20,000 บาท หากมีการจ่ายราคาพิเศษเช่นเต็งหรือสามเหลือง"

จากการสัมภาษณ์นายตำรวจ ยศ ร.ด.อ. ผู้ทำหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้ทำผิดเกี่ยวกับคดีการพนัน และสถิติผลการจับกุมคดีเกี่ยวกับการพนันดังกล่าว ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนในพื้นที่ของเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีค่านิยมชอบเล่นการพนันเป็นอย่างมากถึงแม้จะผิดกฎหมายแต่จากการที่ชอบเสี่ยงทาย และได้เสียจึงต้องแอบเล่นกันจนถึงแม้หากถูกจับกุมก็ยอม (สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2539)

การใช้กลวิธีการพนันในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

กลวิธีการพนัน ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นวิธีการที่นิยมปฏิบัติกันมาก ทั้งๆ ที่เป็นวิธีการผิดกฎหมายทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของคนไทยส่วนใหญ่ชอบเล่นการพนัน เป็นที่น่าสังเกตว่าการพนันอาจทำให้ผลการเลือกตั้งผิดพลาดหรือ “พลิกพลิก” กันไปได้ง่ายๆ ดังนั้นถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดต้องการที่จะให้ได้คะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นมากๆ โดยอาจไม่ต้องคำนึงว่าประชาชนจะมีความนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ก็อาจใช้กลวิธีการพนันเข้าช่วยได้เช่นกัน

การพนันขั้นต่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีวิธีการและรูปแบบแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความประสงค์ต่อเงินที่ชนะการพนัน ผู้เล่นก็จะกล้าพนันตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองไปตามกฎกติกาการพนัน แต่โดยทางอ้อมแล้วก็จะมีผลกระทบต่อคะแนนเสียงของผู้สมัครเช่นกัน นอกจากนี้แล้วปรากฏมีการเปิดเบ็ดเตล็ดการพนันให้มีผลกระทบต่อคะแนนเสียงโดยตรงนั่นคือผู้เล่นการพนันมีความประสงค์ต่อคะแนนเสียงเป็นสำคัญแม้ว่าจะเสียเงินพนันเป็นจำนวนมากลักษณะการเล่นเพื่อหวังคะแนนนี้มักเป็นนโยบายของผู้สมัครหรือบรรดาหัวคะแนนของผู้สมัคร

การใช้วิธีเล่นการพนันขั้นต่อนี้มักได้ผล แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องลงทุนมากเพราะต้องยอมเสียเงินนับล้านบาททีเดียวเพื่อยอมเสียการพนัน โดยที่เขาต้องการให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้นำที่เป็นนักทำพนันออกไปช่วยหาเสียงให้ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนั้นให้ชนะการเลือกตั้งให้จงได้เพื่อที่ประชาชนเหล่านั้นจะได้เงินพนัน การพนันเลือกตั้งบรรดาผู้สมัครเลือกตั้งที่ร่ำรวยมักนิยมใช้เพราะมักเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผล บางพื้นที่ดึกว่านำเงินไปซื้อคะแนนเสียง เช่น พื้นที่ที่ไม่สามารถควบคุมคะแนนหรือสร้างฐานคะแนนได้ การพนันการเลือกตั้งบางครั้งไม่ได้คะแนนเสียงแต่ก็ยังได้เงินกลับคืนมาอีก

การใช้วิธีการพนันขั้นต่อในการหาเสียง จะส่งผลเสียหายต่อระบบการเลือกตั้งและระบบประชาธิปไตยอย่างมากเพราะทำให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่เป็นไปตามหลักการและอุดมการณ์การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ผลของการเลือกตั้งไม่เป็นการแสดงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนที่เลือกตัวแทนไปทำหน้าที่แทนตนเอง

วิธีการพนันขั้นต่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แม้ว่าจะได้ผลแต่ก็ไม่สามารถใช้ได้ทุกพื้นที่เพราะการพนันการเลือกตั้งจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อวิธีการรณรงค์หาเสียงวิธีอื่นๆ ที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบหัวคะแนน ดังนั้นจึงมักมีการใช้วิธีการพนันการเลือกตั้งทำลายฐานคะแนนเสียงของฝ่ายตรงข้ามเสมอ

การนำวิธีการพนันขั้นต่อมาใช้ในการเลือกตั้งนั้น จะต้องวิเคราะห์คะแนนเสียงและความนิยมของประชาชนที่มีต่อผู้สมัครในแต่ละเขตพื้นที่ด้วย ถ้าพื้นที่เขตใดผู้สมัครมีคะแนนเสียงดีประชาชนนิยมและมีการกำหนดหัวคะแนนไว้อย่างดี ก็จะไม่นำวิธีการพนันมาใช้ได้ นอกจากนั้น

ต้องคอยเฝ้าติดตามมิให้ฝ่ายตรงข้ามเข้ามาทำพนันในเขตพื้นที่นั้นๆ ได้ แต่ถ้าพื้นที่ใดผู้สมัครไม่มีคะแนนเสียงในหน่วยนั้นเลยหรือเป็นเขตหน่วยเลือกตั้งที่เป็นภูมิสำเนาของฝ่ายตรงข้าม ผู้สมัครก็ต้องพยายามส่งห้วคะแนนหรือผู้สนับสนุนเข้าเข้าไปทำพนันในเขตหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ นั่นคือการพนันการเลือกตั้งต้องคำนึงว่าพื้นที่คะแนนเสียงเป็นของใครมีฐานคะแนนเสียงดีหรือไม่ และผู้ต่อสู้ในเขตนั้นมีอิทธิพลหรือไม่

การพนันขันต่อในการเลือกตั้ง มักปรากฏลักษณะที่แตกต่างกัน โดยแบ่งวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ลักษณะพวกเชียร์พวก หรือการหาเงินจากการแสวงโชคเป็นเรื่องของการพนันขันต่อที่เกิดจากความต้องการสนับสนุนผู้สมัครคนใดคนหนึ่งที่ตนเองชอบโดยมิได้มีเล่ห์เหลี่ยมที่จะให้คะแนนเสียงเปลี่ยนแปลงไปจากความรู้สึกของตนเอง หรือมีลักษณะของการหวังชัยชนะจากการพนันเพื่อต้องการเงิน ซึ่งลักษณะเช่นนี้เหมือนการพนันทั่วๆ ไป หรือมีลักษณะของการต่อรองตามความรู้สึกของตนเองว่าใครจะแพ้ใครจะชนะ ใครได้เปรียบเสียเปรียบอย่างไร ลักษณะการพนันแบบนี้มักจะปรากฏการพนันกันระหว่างบรรดาเพื่อนฝูงที่อยู่ในวงการพนันหรือพวกแสวงโชคจากการเล่นหวยและการวาง "เงินเดิมพัน" ไม่สูงมากนัก

2. ลักษณะของการสยบคู่ต่อสู้ เป็นเรื่องของการส่งคนเข้าไปป่าวประกาศให้ประชาชนเขตเลือกตั้งนั้นว่ามีการทำพนันว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข ก. สู้หมายเลข ข. ไม่ได้โดยได้มีการทำพนันเอาเลขหมายข. เป็นต่อหมายเลข ก. ถึง 1 ต่อ 2 หรือ 1 ต่อ 3 และได้มีการวางเงินกันเป็นแสนหรือใช้คน 2 กลุ่ม หรือ 2 คน ที่เป็นพรรคพวกของตนเองแล้วทำการตกลงพนันกันโดยมีการวางเงินไว้กับคนกลางในหมู่บ้าน โดยยุทธวิธีนี้เป็นการใช้จิตวิทยาที่ต้องการให้ผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกคนที่มีคะแนนดี บางแห่งก็ปรากฏต้องการให้ผู้มีสิทธิออกเสียงช่วยเหลือผู้วางเงินพนัน

3. ลักษณะของการต่อรองเพื่อหวังคะแนนเสียง เป็นการพนันที่มีความหวังที่นอกเหนือไปจากเงินที่มีการพนันทั่วๆ ที่รู้ว่าตนเองต้องเสียเงินก็ยอมเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียง การพนันการเลือกตั้งมีรูปแบบและลักษณะของการต่อรองหลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับเขตเลือกตั้งเป็นสำคัญ การพนันเพื่อหวังคะแนนเสียงมักมีการต่อรองโดยคะแนนเฉพาะในหน่วยเลือกตั้ง หน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือเฉพาะเขตหมู่บ้านหรือตำบลใดตำบลหนึ่งเท่านั้น ไม่ปรากฏว่ามีการต่อรองโดยวัดคะแนนเสียงในเขตพื้นที่หลายๆ หน่วย เช่น ในระดับอำเภอหรือจังหวัดเว้นแต่การพนันลักษณะของพวกเชียร์พวกหรือความต้องการเงินจากการพนัน

ดังนั้นการพนันขันต่อในการเลือกตั้ง ถือได้ว่าเป็นยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครก็คือการพนันในลักษณะของการสยบคู่ต่อสู้ และลักษณะของการต่อรองเพื่อหวังคะแนนเสียง เช่น กรณีที่ผู้สมัครที่รู้ตัวว่าเป็นรองมักนิยมนำวิธีการพนันออกมาใช้เพื่อหักคะแนนเสียงให้

ตนเองกลับมาเป็นฝ่ายชนะขึ้นมา โดยจะให้หัวหน้าคณะของฝ่ายตนเองพบกับเขียนพนันหรือผู้
นำระดับท้องถิ่นทั้งหลายโดยเอาคู่แข่งของตนเป็นต่อมากๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่รับพนันด้วยต้อง
กลายเป็นหัวหน้าคณะให้แก่ตนไปโดยปริยาย

จากการศึกษาการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครนั้นพบว่า มีการพนันการเลือกตั้งทั้ง 3
ลักษณะ สำหรับวิธีการพนันการเลือกตั้งที่นำมาใช้ส่วนใหญ่พยายามนำยุทธวิธีนี้มาใช้มาก แต่ก็
ไม่เป็นผลสำเร็จเพราะไม่มีฐานคะแนนและไม่มีความนิยมในหมู่ผู้ลงคะแนนเสียง จึงไม่มีผู้ใดกล้า
ที่จะรองมากนัก นอกจากนี้บางเขตหรือมีบางแห่งที่ผู้สนับสนุนหรือหัวหน้าคณะได้ทำการต่อรอง
กันเองแต่ประชาชนก็ได้สนใจ นอกจากนี้เกิดจากการที่สร้างฐานคะแนนเสียงสนับสนุนและ
กำหนดหัวหน้าคณะไว้อย่างดีของผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม จึงไม่มีใครไปต่อรองด้วยอีกทั้งได้พยายาม
ติดตามความเคลื่อนไหวในเขตฐานคะแนนเสียงของตนอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตามก็สามารถใช้วิธี
การพนันการหาเสียงด้วยการต่อว่าคะแนนของกลุ่มตนเองจะเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เพราะถ้า
2 กลุ่มมีการแข่งขันกันมาแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มนั้นมาลำดับสองของทุกเขต โอกาสที่ได้รับคะแนน
รวมชนะก็มีมากแต่อย่างไรก็ตามยุทธวิธีการพนันของกลุ่มที่ใช้การพนันก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้
ทุกเขต

สำหรับยุทธวิธีการพนัน มีปรากฏข่าวการพนันต่อรองบ่อยมาก เพราะถ้าหากผู้สมัครรับ
เลือกตั้งนั้นมีคะแนนเสียงใกล้เคียงกันมาก เช่น ก่อนวันเลือกตั้ง 7 วัน มีข่าวการพนันว่า กลุ่ม ก.
นำกลุ่ม ข. ต่อรองกันสองต่อหนึ่งโดยคะแนนของตำบลหนึ่งมีการวางเงินกันถึง 500,000 บาท
เพื่อหวังให้คนไปรองมากๆ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ไปรองจะกลายเป็นหัวหน้าคณะโดยปริยาย

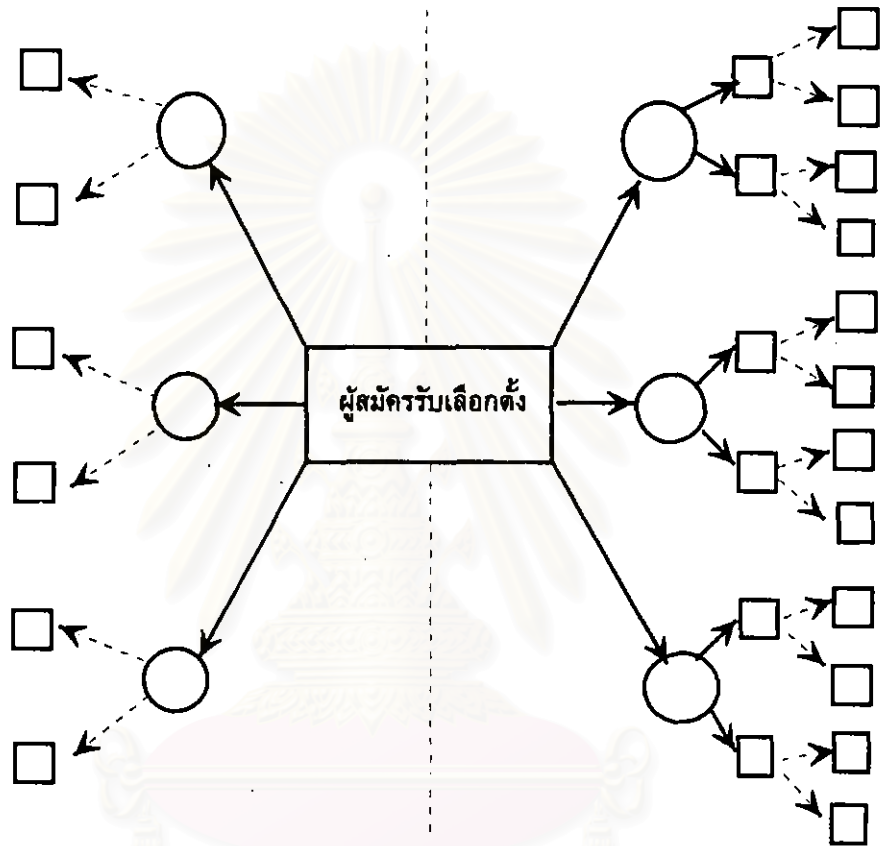
นอกจากการต่อรองกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มแล้ว ยังปรากฏมีการนำผู้สมัครแต่ละกลุ่มมา
ต่อรองกัน เช่น ต่อรองว่าเบอร์ ก. ชนะเบอร์ ข. ราคา 3 ต่อ 1 และต่อรองว่าเบอร์ ข. ต้องได้
ราคา 2 ต่อ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างรูปแบบการซื้อเสียงโดยทั่วไปและโดยใช้วิธีการพนันขั้นต่อ

การซื้อเสียงโดยทั่วไป

การซื้อเสียงโดยใช้วิธีการพนันขั้นต่อ



- = หัวคะแนน / ผู้ซื้อเสียง (เจ้ามือ)
- = ผู้ลงคะแนนเสียง / ผู้ขายเสียง (ผู้ทายพนัน)
- = ความสัมพันธ์ที่บังคับไม่ได้
- = ความสัมพันธ์ที่บังคับได้

จากรูปภาพทำให้ทราบว่า การซื้อเสียงโดยทั่วไปเป็นการที่ผู้สมัครได้นำเงินมอบให้กับหัวคะแนนแล้วนำไปจ่ายได้กับผู้ลงคะแนนเสียงโดยไม่สามารถบังคับได้ว่า เมื่อรับไปแล้วต้องไปลงคะแนนให้ แต่การซื้อเสียงโดยใช้วิธีการพนันขั้นต่อเป็นการที่ผู้สมัครกำหนดเงื่อนไขของการ

พนันว่าถ้าอยากชนะการพนันต้องไปลงคะแนนเสียงให้ก่อน และถ้าผู้ขายเสียงอยากได้รับเงินมากต้องใช้เงินจำนวนมากมาวางในการทายพนันชี้ให้เห็นว่า นอกจากจะบังคับกับผู้ทายพนันได้แล้วยังได้เสียงจากญาติพี่น้องของผู้ทายพนันอีกด้วยและถ้าหากแพ้การเลือกตั้งก็จะได้รับเงินซึ่งผู้ทายพนันนำมาวางกับหัวคะแนนหรือเจ้ามือเพื่อทายพนันอีก

เหตุการณ์จำลอง

เหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นเหตุการณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้จำลองเหตุการณ์จากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันขันต่อ ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเพื่อให้ตนเองได้คะแนนเสียงเพิ่มขึ้น หรืออาจจะมากจนได้รับชัยชนะ ในการสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ซึ่งเหตุการณ์จำลองนี้ผู้ศึกษาได้มาจากการรณรงค์หาเสียง

1. การสังเกตการณ์ของผู้สมัคร ความนิยมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อผู้สมัคร ซึ่งจากการสังเกตการณ์ทำให้ทราบว่าผู้สมัครบางคนมีสถานะทางการเมืองสูง แต่ผู้สมัครบางคนได้เปรียบที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนมาก่อน ผู้สมัครบางคนสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรกแต่อาศัยญาติพี่น้องเป็นคนในพื้นที่และมีอำนาจทางการเงินสูง ผู้สมัครบางคนเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง บางคนเป็นนักวิชาการที่มีความสามารถ ดังนั้น จากการสังเกตการณ์จึงพบว่า ผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะได้คะแนนแบบ "ลอยลำ" แต่บางคนอาจมีคะแนนสูสีกัน ซึ่งคะแนนกันแบบ "50-50" ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวผู้สมัครบางคนต้องแข่งขันกับผู้สมัครผู้อื่น "ชนิดหลังชนฝา" หรือ "แพ้ไม่ได้" จากการที่แพ้ไม่ได้นี้เองจึงจำเป็นต้องหาเสียงโดยกระทำทุกวิถีทางไม่ว่าจะถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายก็ตาม แต่การศึกษานี้จะเน้นเฉพาะการซื้อเสียงโดยใช้วิธีการพนันขันต่อเท่านั้น

2. การสัมภาษณ์โดยผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก บุคคลซึ่งหลากหลายอาชีพ เช่น พ่อค้า นักธุรกิจ ชาวบ้าน รวมถึงข้าราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนี้ทำให้ทราบว่า การรณรงค์หาเสียงโดยใช้การพนันขันต่อนั้น ทำอย่างไร วิธีการเล่น เงื่อนไข การจ่าย และรับเงินทำอย่างไร ซึ่งจะได้ยกตัวอย่างเป็นเหตุการณ์จำลองดังต่อไปนี้

ผู้สมัครหมายเลข A (นามสมมุติ) ผู้ซึ่งมีสถานภาพทางการเมืองสูงส่งและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ได้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หลังจากที่ประเมินสถานการณ์แล้วจะต้องเลือกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร และมองแล้วเห็นว่าเมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2 จะมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง "แบบแบเบอร์" คือชนะแน่นอนโดยมีความคิดว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ตนจะแพ้ไม่ได้ เมื่อได้สมัครและได้รับเบอร์เลือกเป็นหมายเลข A แล้ว จึงพาทิมหาเสียงจากสภาพและปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการทุ่มเงินแข่งกันเพื่อหาเสียง การหาหัวคะแนน ผู้นำ กลุ่มผลประโยชน์ ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นแล้ว จึงได้คิดวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันขันต่อ ซึ่งมีวิธีการคือ ได้ติดต่อกับหัวคะแนน ที่ให้การ

สนับสนุนมาประชุมชี้แจงโดยแจ้งวัตถุประสงค์ กฎ กติกา เงื่อนไขต่างๆ จากการสัมภาษณ์ นาย ย. (นามสมมุติ) ซึ่งรับว่าเป็นหัวหน้าของพรรคการเมืองพรรคหนึ่งได้กล่าวว่า "พรรคใดนัดให้ไปทานเลี้ยงที่โรงแรมแห่งหนึ่งโดยจะอุปโลกน์ว่าเป็นงานวันเกิดหรืองานเลี้ยงฉลองอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการหลีกเสียงกฎหมาย" ซึ่งจากการสัมภาษณ์ นาย ย. (นามสมมุติ) ยังกล่าวอีกว่า "หลังจากนัดเลี้ยงหัวคะแนนและทราบแล้วว่าหัวคะแนนผู้ใดจะสนับสนุนผู้สมัครของพรรคบ้างแล้ว หลังจากนั้นก็จะขอพบหัวคะแนนเป็นรายบุคคลเพื่อแจ้งวิธีการเล่นการพนันโดยทายผลการเลือกตั้ง ราคาต่อรอง การเก็บและการจ่ายเงิน" วิธีการใช้การพนันนั้น ผู้สมัครหมายเลข A จะทำการจัดการแบ่งเขตรับผิดชอบให้กับหัวคะแนนของตนให้ออกไปรับทายพนัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ นาย ก. (นามสมมุติ) กล่าวว่า "ตนเป็นหัวคะแนนมีหน้าที่รับทายพนันผลการเลือกตั้ง ซึ่งตนรับผิดชอบลูกค้าในชุมชนของตนประมาณ 100 คน ผลประโยชน์ที่ตนได้รับจากการเป็นหัวคะแนน (เจ้ามือ) นอกจากจะได้ความสัมพันธ์กับผู้สมัครแล้วตนยังได้ความเชื่อถือจากคนในชุมชนและได้เปอร์เซ็นต์จากการเป็นหัวคะแนน (เจ้ามือ) โดยผู้สมัครจะให้ร้อยละ 15 จากการรับทายพนัน"

เมื่อหัวคะแนน (เจ้ามือ) ผู้รับทายพนันผลการเลือกตั้งได้รับการพนันเป็นวงเงินเท่าใด ต้องทำบัญชีมอบให้กับเจ้ามือใหญ่ (หัวคะแนนที่เป็นทีมของผู้สมัคร หรือผู้ทำงานให้กับผู้สมัคร) สำหรับราคาต่อรองนั้นกำหนดว่า ผู้สมัครหมายเลข A จะไม่ได้รับเลือกตั้งราคา 5 ต่อ 3 หมายความว่ากรณีมีผู้ทายพนันคือ รอง 300 บาท ถ้าผู้ทายพนันทายถูกจะได้รับเงินจำนวน 500 บาท ถ้าวาง 3,000 บาทจะได้รับ 5,000 บาท

ผู้ศึกษายังถามนาย ก. (นามสมมุติ) อีกว่าได้รับทายพนันไว้เป็นเงินทั้งหมดเท่าไร นาย ก. (นามสมมุติ) รับว่า "ได้รับทายพนันไว้เป็นจำนวนเงิน 300,000 บาท ลูกค้า (ผู้ทายพนัน) ประมาณ 200 คน" แสดงว่าเฉลี่ยแล้ว วางเงินเดิมพันคนละประมาณ 1,500 บาท หัวคะแนนหรือเจ้ามือได้รับค่าตอบแทน 45,000 บาท เห็นได้ว่าเฉพาะหัวคะแนนผู้อื่นเช่น ญาติ พี่น้อง ของผู้ทายพนันถ้าสมมุติผู้ทายพนันบอกให้บุตร หรือภรรยา หรือสามีไปช่วยเลือกตั้งผู้สมัครที่ทายไว้เฉลี่ย ผู้ทาย 1 คน มีบุตร หรือ ภรรยา ช่วยเลือกอีก 1 คน เท่ากับว่าหัวคะแนนนาย ก. (นามสมมุติ) สามารถคุมคะแนนเสียงได้ 400 คน ถ้าผู้สมัครชนะการเลือกตั้งแสดงว่าผู้ทาย (ผู้ลงคะแนนเสียง) ก็จะชนะการทายพนันและต้องจ่ายเงิน 500,000 บาท เฉลี่ยแล้ว 400 คน จ่าย 500,000 บาท ถ้า 1 คน จ่าย 1,250 บาท และถ้าหากมีผู้ไปช่วยเลือกเพิ่มขึ้นหรือมากกว่า 400 คน อาจจะมาจากผู้ทาย 1 คน มี ญาติ และบุตร อีก 2 รวมเป็น 3 อีกส่วนหนึ่งอาจมาจากการได้ยินว่ามีกรวางเงินเดิมพันกันจึงไม่ค่อยเลือกก็เป็นคะแนนเสียงที่เพิ่มขึ้นอีกจำนวนหนึ่งก็ได้ และจากการสังเกตทราบว่าปัจจุบันมีการซื้อเสียง หัวละ 1,000 บาท ถ้าซื้อเสียง 200-400 คน ก็ต้องจ่ายเงิน 200,000-400,000 บาท แต่ไม่สามารถบังคับให้เลือกทั้งหมดได้แต่ถ้าหาวิธีการพนันขั้นต่อมาใช้จ่าย 400,000-500,000 บาท สามารถควบคุมเสียงได้อย่างน้อย 200 คะแนนขึ้นไป และ

ถ้าหากไม่ได้รับการเลือกตั้งแสดงว่าผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (ผู้ทายพนัน) แพ้การทายพนันเงินประมาณ 255,000 บาทก็จะตกแก่ผู้สมัครที่นำวิธีใช้การพนันมารณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น

ผู้ศึกษาได้ถามนาย ก. (นามสมมุติ) ว่า ผลการเลือกตั้ง (การทายพนัน) เป็นอย่างไร และมีการจ่ายเงิน-รับเงินกันอย่างไร นาย ก. (นามสมมุติ) กล่าวว่า "ผลการเลือกตั้งนั้นผู้สมัครที่ตนสนับสนุนหรือที่ตนเป็นหัวคะแนนให้โดยใช้วิธีการพนันได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนการจ่าย-รับเงินนั้น ได้ไปรับเงินจำนวน 500,000 บาท จากหัวคะแนน ซึ่งเป็นทีมทำงานของผู้สมัครนั้นแล้วนำเงินไปจ่ายให้ลูกค้ำผู้ทายพนันตามราคาต่อรอง ซึ่งตนได้ทำบัญชีไว้ว่าใครเล่นเท่าไร"

สรุปเหตุการณ์จำลอง ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์เฉพาะบทบาทหน้าที่ผลประโยชน์ที่ได้รับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันนั้นดังต่อไปนี้

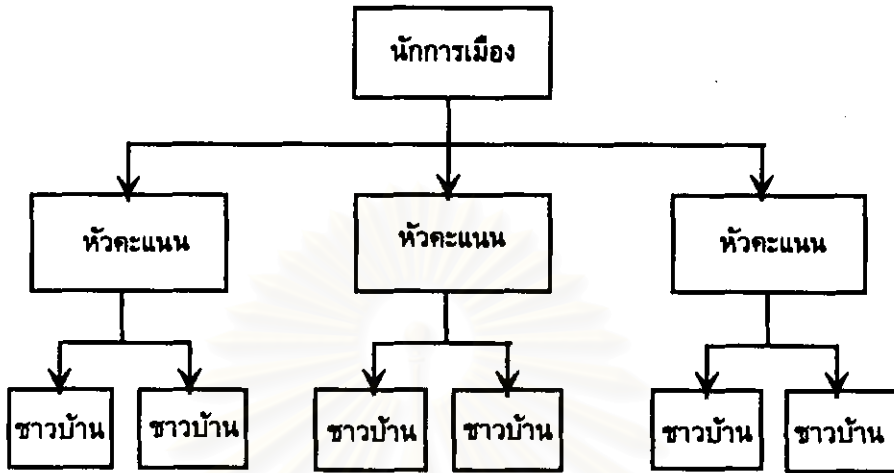
หัวคะแนน มีหน้าที่ในการรับคำสั่งจากผู้สมัครและทำการทายพนันกับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ภายในชุมชนที่รับผิดชอบ ทำบัญชีราคาต่อรองและจำนวนเงินที่รับพนันและมีหน้าที่รับ-จ่ายเงินพนันในการทายพนัน ส่วนผลประโยชน์ที่ได้รับจะได้รับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สมัครได้รับเงินเปอร์เซ็นต์จากการทำบัญชีรับ-จ่ายในการทายพนันและท้ายสุดจะได้รับความเชื่อถือเป็นที่เคารพในชุมชน

ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีบทบาทหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถ้าหากสมัครใจทายพนันผลการเลือกตั้งก็ต้องนำเงินมาจ่ายเพื่อเล่นทายพนันกับหัวคะแนน (เจ้ามือ) หากทายพนันถูกต้องจะได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อรองที่ได้ตกลงกับหัวคะแนน (เจ้ามือ) ไว้

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีหน้าที่ในการหาหัวคะแนน (เจ้ามือ) ออกกฎ กติกา เงื่อนไขของการพนันรับทราบจำนวนเงินที่หัวคะแนน (เจ้ามือ) รับทายพนันมาหากผู้ทายพนันทายถูกก็มีหน้าที่จ่ายเงินให้กับหัวคะแนนที่ตนได้มอบหมาย ผู้สมัครก็จะได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งในทางกลับกันหากผู้ทายพนันทายผิด ก็มีหน้าที่รับเงินที่หัวคะแนนรับทายไว้จากผู้ทายพนัน แต่ผู้สมัครก็จะไม่ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง

สรุปโครงสร้างแนวความคิดและสมมุติฐาน

โครงสร้างการซื้อ-ขายเสียงต่างๆ ไปกับแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลและอำนาจในความสัมพันธ์เชิงการแลกเปลี่ยน เชิงอุปถัมภ์ในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง ซึ่งควบคุมบังคับหรือหวังผลไม่ได้

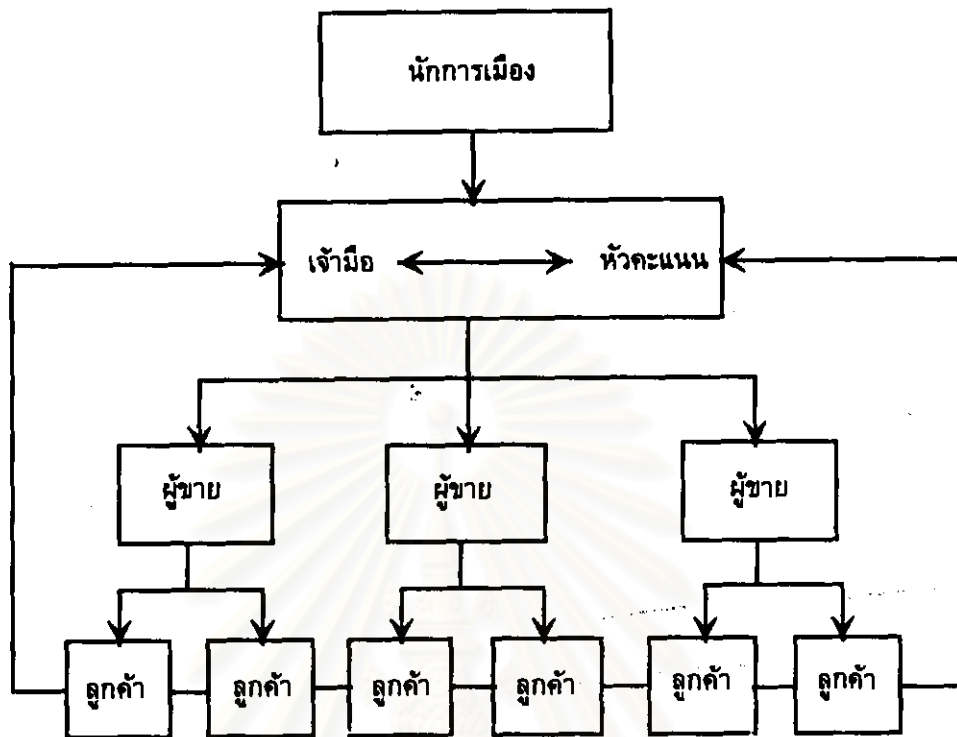


รูปที่ 3.2 โครงสร้างการซื้อเสียงทั่วๆ ไปซึ่งไม่สามารถควบคุมผู้ลงคะแนนเสียงได้

จากโครงสร้างดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยการซื้อเสียง-ขายเสียงไม่สามารถบังคับควบคุมให้ผู้ขายเสียงตัดสินใจเลือกตนเองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของตนได้ เพราะไม่มีหลักประกันใดๆ ที่จะไปบังคับหรือควบคุมผู้ขายเสียงได้

ส่วนโครงสร้าง การซื้อ-ขายเสียงกับแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพล อำนาจ ในความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งควบคุมหรือหวังผลได้โดยการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ใช้การพนันขั้นต่อมาเป็นหลักประกันโดยการกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการทายพนันทายผลการเลือกตั้งให้สามารถบังคับ ควบคุมผู้ขายเสียงตัดสินใจเลือกตนเองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของตนได้ตามที่ตนต้องการโดยใช้เงินรางวัลเป็นแรงจูงใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



รูปที่ 3.3 โครงสร้างการซื้อเสียงซึ่งสามารถควบคุมได้โดยใช้วิธีการพนันขันต่อ

จากโครงสร้างดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันทายผลเลือกตั้งนั้นสามารถบังคับ ควบคุม หรือหวังผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้ขายเสียงได้ โดยการกำหนดเงื่อนไขและวิธีการเล่นพนันขันต่อซึ่งตามแต่ที่เจ้ามือหรือหัวคะแนนเป็นผู้กำหนดขึ้น.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย